

NBP

Narodowy Bank Polski

**Sprawozdanie finansowe
Narodowego Banku Polskiego
na dzień 31 grudnia 2018 roku**

Spis treści

Bilans NBP	6
Rachunek zysków i strat NBP	7
Informacja dodatkowa	8
1. Wprowadzenie	9
1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP	9
1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego	10
1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym	11
1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru	11
1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2017 rok	11
2. Opis istotnych zasad rachunkowości	12
2.1. Podstawowe zasady rachunkowości	12
2.2. Kontynuacja działania	12
2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych	12
2.4. Wycena na dzień bilansowy	13
2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego	13
2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości	13
2.5.2. Waluty obce	14
2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP	15
2.5.4. Akcje i udziały	16
2.5.5. Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	16
2.5.6. Pieniądz w obiegu	16
2.5.7. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP	17
2.5.8. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne	17
2.5.9. Środki obrotowe	19
2.5.10. Utrata wartości aktywów	19
2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	19
2.5.12. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych	20
2.5.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	20
2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – foreign exchange forward	20
2.5.15. Transakcje wymiany walut – foreign exchange swap	21
2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – forward transactions in securities	21
2.5.17. Gwarantowane transakcje giełdowe – futures	22
2.6. Zdarzenia po dacie bilansu	22
3. Zmiany zasad rachunkowości	22
4. Wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	22

5. Noty objaśniające do bilansu	23
Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	23
Nota 2 Należności od MFW	24
Nota 3 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	26
Nota 4 Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	28
Nota 5 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	29
Nota 6 Pozostałe aktywa finansowe	30
Nota 7 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	31
Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe kosztów	32
Nota 9 Inne	32
Nota 10 Pieniądz w obiegu	33
Nota 11 Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	33
Nota 12 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	35
Nota 13 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	36
Nota 14 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	36
Nota 15 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	36
Nota 16 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	37
Nota 17 Zobowiązania wobec MFW	38
Nota 18 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	38
Nota 19 Rozliczenia międzyokresowe	38
Nota 20 Inne	39
Nota 21 Rezerwy na przyszłe zobowiązania	39
Nota 22 Różnice z wyceny	40
Nota 23 Fundusze i rezerwy	42
Nota 24 Wynik finansowy	43
6. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych	43
Nota 25 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych	43
Nota 26 Instrumenty finansowe pozabilansowe	44
Nota 27 Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych	44
7. Noty objaśniające do rachunku zysków i strat	46
Nota 28 Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	46
Nota 29 Przychody/koszty z operacji finansowych	50
Nota 30 Koszty niezrealizowane	51
Nota 31 Przychody z tytułu rozwiązania/ koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	52
Nota 32 Przychody z tytułu opłat i prowizji	53

Nota 33 Koszty z tytułu opłat i prowizji	53
Nota 34 Przychody z tytułu akcji i udziałów	54
Nota 35 Pozostałe przychody	54
Nota 36 Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	54
Nota 37 Koszty administracyjne	55
Nota 38 Koszty amortyzacji	56
Nota 39 Koszty emisji znaków pieniężnych	56
Nota 40 Pozostałe koszty	56
Nota 41 Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział	56
8. Pozostałe noty objaśniające	57
Nota 42 Zdarzenia po dacie bilansu	57
9. Ryzyko finansowe i operacyjne	58
9.1. Ryzyko finansowe	58
9.1.1. Ryzyko kredytowe	59
9.1.1.1. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe	59
9.1.1.2. Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi	61
9.1.1.2.1. Jakość kredytowa lokat terminowych	61
9.1.1.2.2. Jakość kredytowa dłużnych papierów wartościowych	62
9.1.1.3. Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych	64
9.1.1.3.1. Należności przeterminowane z tytułu krajowych operacji kredytowych	65
9.1.2. Ryzyko płynności	66
9.1.2.1. Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych	66
9.1.3. Ryzyko stopy procentowej	68
9.1.4. Ryzyko kursowe	69
9.1.4.1. Ekspozycja na ryzyko kursowe	69
9.1.4.2. Wartość zagrożona i rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych	72
9.1.4.3. Ryzyko zmiany ceny złota	72
9.1.5. Kapitał NBP	73
9.1.6. Wartość rynkowa aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych	73
9.2. Ryzyko operacyjne	75

Bilans NBP

na dzień 31 grudnia 2018 roku

Aktywa	Nota	31.12.2017	31.12.2018
		<i>w tys. złotych</i>	
1. Złoto i należności w zlocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	14 942 147,1	19 928 317,3
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych		379 434 903,9	419 868 025,9
2.1. <i>Należności od MFW</i>	2	3 374 388,1	4 819 450,5
2.2. <i>Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne</i>	3	376 060 515,8	415 048 575,4
3. Należności od rezydentów w walutach obcych		0,0	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej		0,0	0,0
5.1. <i>Podstawowe operacje refinansujące</i>		0,0	0,0
5.2. <i>Długoterminowe operacje refinansujące</i>		0,0	0,0
5.3. <i>Operacje dostrajające</i>		0,0	0,0
5.4. <i>Operacje strukturalne</i>		0,0	0,0
5.5. <i>Kredyty lombardowe</i>		0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	4	529,0	5 643 915,1
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej		0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa		1 443 867,6	1 407 838,3
10.1. <i>Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne</i>	5	915 063,0	906 670,7
10.2. <i>Pozostałe aktywa finansowe</i>	6	265 901,7	271 165,9
10.3. <i>Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych</i>	7	23 022,7	871,4
10.4. <i>Rozliczenia międzyokresowe kosztów</i>	8	33 156,3	35 007,8
10.5. <i>Inne</i>	9	206 723,9	194 122,5
Aktywa ogółem		395 821 447,6	446 848 096,6

Pasywa	Nota	31.12.2017	31.12.2018
		w tys. złotych	
1. Pieniądz w obiegu	10	198 715 915,2	219 489 936,7
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	11	128 003 831,0	126 218 616,5
2.1. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		28 301 807,1	61 390 258,2
2.2. Depozyty na koniec dnia		5 278 903,9	11 552 358,3
2.3. Depozyty o stałym oprocentowaniu		0,0	0,0
2.4. Inne operacje polityki pieniężnej		94 423 120,0	53 276 000,0
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	12	471 354,0	362 810,7
4. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	13	7 581 248,1	7 273 508,0
4.1. Zobowiązania wobec sektora rządowego		7 560 576,7	7 251 979,7
4.2. Pozostałe zobowiązania		20 671,4	21 528,3
5. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	14	2 862 039,9	2 605 986,1
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	15	19 304 330,0	25 100 108,6
7. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	16	29 178 544,7	37 886 502,4
8. Zobowiązania wobec MFW	17	6 485 630,0	6 823 985,7
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa		226 796,1	239 079,3
10.1. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	18	13 681,4	23 787,0
10.2. Rozliczenia międzyokresowe	19	113 940,2	142 056,0
10.3. Inne	20	99 174,5	73 236,3
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	21	133 784,0	145 368,3
12. Różnice z wyceny	22	13 223 338,0	27 193 170,3
13. Fundusze i rezerwy	23	2 967 483,8	5 374 387,4
13.1. Fundusz statutowy		1 500 000,0	1 500 000,0
13.2. Fundusz rezerwowy		1 467 483,8	0,0
13.3. Rezerwy		0,0	3 874 387,4
14. Wynik finansowy	24	-13 332 847,2	-11 865 363,4
14.1. Wynik finansowy roku bieżącego		-2 524 935,6	0,0
14.2. Strata z lat ubiegłych		-10 807 911,6	-11 865 363,4
Pasywa ogółem		395 821 447,6	446 848 096,6

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
/-/ Krzysztof Kruszewski

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Adam Glapiński
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Anna Trzecińska
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Andrzej Kaźmierczak
/-/ Ryszard Kokoszczyński
/-/ Paweł Samecki
/-/ Paweł Szałamacha

Warszawa, dnia 20.03.2019 r.

Rachunek zysków i strat NBP

za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Nota	2017	2018
		w tys. złotych	
1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	28	810 923,8	2 558 165,1
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii		6 253 315,0	7 639 880,1
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii		5 442 391,2	5 081 715,0
2. Wynik z operacji finansowych		-2 388 017,7	-1 517 340,8
2.1. Przychody z operacji finansowych	29	6 101 229,4	6 856 843,3
2.2. Koszty operacji finansowych	29	5 545 164,0	3 465 340,2
2.3. Koszty niezrealizowane	30	13 751 994,7	1 034 456,5
2.4. Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	31	10 807 911,6	0,0
2.5. Koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	31	0,0	3 874 387,4
3. Wynik z tytułu opłat i prowizji		11 773,8	10 737,8
3.1. Przychody z tytułu opłat i prowizji	32	47 000,6	44 780,8
3.2. Koszty z tytułu opłat i prowizji	33	35 226,8	34 043,0
4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	34	17 289,4	14 703,6
5. Pozostałe przychody	35	112 997,1	87 289,2
A. Przychody netto ogółem [1+2+3+4+5]		-1 435 033,6	1 153 554,9
6. Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	36	486 955,0	543 992,4
7. Koszty administracyjne	37	228 260,6	251 810,4
8. Koszty amortyzacji	38	81 991,8	85 736,3
9. Koszty emisji znaków pieniężnych	39	280 088,9	260 891,9
10. Pozostałe koszty	40	12 605,7	11 123,9
B. Wynik finansowy roku bieżącego [A-6-7-8-9-10]	41	-2 524 935,6	0,0

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
/-/ Krzysztof Kruszewski

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Adam Glapiński
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Anna Trzecińska
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Andrzej Kaźmierczak
/-/ Ryszard Kokoszczyński
/-/ Paweł Samecki
/-/ Paweł Szałamacha

Warszawa, dnia 20.03.2019 r.

Informacja dodatkowa

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

Rolę, funkcje oraz cel i zadania NBP określają:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2017 r. poz. 1373, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą o NBP”,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2187, z późn. zm.),
- Traktat o Unii Europejskiej oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersje skonsolidowane Dz. Urz. UE 2016 C 202 z dnia 7 czerwca 2016 r., s.1).

W myśl art. 2 ustawy o NBP, NBP posiada osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Zgodnie z ustawą o NBP, podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności systemu finansowego,
- działanie na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego w systemie finansowym,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o NBP, organami NBP są:

1. Prezes NBP (powoływany na sześcioletnią kadencję),
2. Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję),
3. Zarząd NBP (członkowie powoływani na sześcioletnią kadencję).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2018 r.:

Prezes NBP

Adam Glapiński

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący	<i>Adam Glapiński</i>		
Członkowie	<i>Grażyna Ancyparowicz</i>	<i>Jerzy Kropiwnicki</i>	<i>Rafał Sura</i>
	<i>Eugeniusz Gatnar</i>	<i>Eryk Łon</i>	<i>Kamil Zubelewicz</i>
	<i>Łukasz Hardt</i>	<i>Jerzy Osiatyński</i>	<i>Jerzy Żyżyński</i>

Zarząd NBP¹

Przewodniczący	<i>Adam Glapiński</i>		
Wiceprezes NBP – Pierwszy Zastępca Prezesa NBP	<i>Piotr Wiesiołek</i>		
Wiceprezes NBP	<i>Anna Trzecińska</i>		
Członkowie	<i>Jacek Bartkiewicz</i>	<i>Ryszard Kokoszczyński</i>	<i>Paweł Szalamacha</i>
	<i>Andrzej Kaźmierczak</i>	<i>Paweł Samecki</i>	

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Zarząd NBP sporządził sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2018 r. zgodnie z:

- ustawą o NBP,
- uchwałą nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP poz. 38, z późn. zm.),

---

¹ Z dniem 22 maja 2018 r. funkcję członka Zarządu NBP przestała pełnić Katarzyna Zajdel-Kurowska (odwołana na skutek zrzeczenia się przez nią funkcji członka Zarządu NBP).

- uchwałą nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP poz. 19), zwanej dalej „uchwałą nr 12/2010”,
- uchwałą nr 45/2013 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późn. zm.).

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok kalendarzowy od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. Dane porównywalne w sprawozdaniu finansowym obejmują rok kalendarzowy od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2018 r. podlega badaniu i ocenie przez biegłego rewidenta – firmę KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., z siedzibą w Warszawie. Biegły rewident został wybrany w 2017 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej „RPP”, zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm.) na dwa lata (badanie sprawozdania finansowego za lata 2017 i 2018).

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2017 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2017 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 1/2018 w dniu 10 kwietnia 2018 r. (Dz. Urz. NBP poz. 6) oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 112/2018 w dniu 21 sierpnia 2018 r. Biegły rewident, badający to sprawozdanie - firma KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., wydał o nim opinię bez zastrzeżeń.

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2017 r. NBP wykazał stratę w kwocie 2.524.935,6 tys. zł. W związku z tym, w 2018 r. NBP nie dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa i nie dokonał odpisu na fundusz rezerwowy NBP.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości stosowane przez NBP, określone w aktach prawnych wymienionych w punkcie 1.2. wprowadzenia do niniejszego sprawozdania finansowego, odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, zwanym dalej „ESBC”, których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego z dnia 3 listopada 2016 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (EBC/2016/34), zwane dalej „Wytycznymi EBC”.

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady rachunkowości:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,
- istotności,
- porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności – zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się ustalonym w Wytycznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej lub terminowej ujmuje się w księgach rachunkowych (na kontach pozabilansowych) w dniu zawarcia umowy,
- odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego².

---

² Z wyjątkiem:

- odsetek od środków pieniężnych utrzymywanych na rachunkach nostro, które są ujmowane na dzień zapłaty,

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w dniu rozliczenia.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

W sprawozdaniu finansowym stosuje się zasadę wyceny według cen/kursów rynkowych dla złota, walut obcych, papierów wartościowych zakupionych przez NBP (z wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu wymagalności oraz papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku) i instrumentów finansowych pozabilansowych³. Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do cen/kursów rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się kierując się regułami:

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) – są one ujmowane w pasywach bilansu jako *Różnice z wyceny*.

Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane na bazie kosztu historycznego.

2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego

2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości

Zakupione złoto ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu, natomiast należności i zobowiązania w złocie – według średniej ceny rynkowej złota ustalonej na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych. Ceny uncji złota w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w złocie, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w złocie, tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

- odsetek do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej oraz odsetek od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, które są ujmowane na koniec miesiąca,
- odsetek od depozytów zabezpieczających wykonanie gwarantowanych transakcji giełdowych (futures), które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty.

³ Pozycje pozabilansowe w walutach obcych wynikające z transakcji terminowych walutowych oraz transakcji wymiany walut wyceniane są według kursu średniego NBP.

Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w złocie koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu złota.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według średniej ceny rynkowej uncji złota, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny kursowej. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

2.5.2. Waluty obce

Walutę obcą zakupioną lub sprzedaną przez NBP za:

- walutę krajową – ujmuje się w księgach rachunkowych według kursu uzgodnionego w umowie lub określonego odrębnym przepisem,
- inną walutę obcą – ujmuje się w księgach rachunkowych według wartości waluty obcej kwotowanej, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

W pozostałych przypadkach walutę obcą przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień wystąpienia zdarzenia gospodarczego, albo według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w danej walucie obcej, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w tej walucie, tworzą zasób waluty obcej, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Zasób waluty obcej jest wyznaczany odrębnie dla każdej waluty obcej. Średni koszt zasobu waluty obcej, będący uśrednionym kosztem pozyskania jednostki waluty obcej przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży waluty obcej (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w walutach obcych koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na dzień bilansowy waluty obce wycenia się według kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie waluty obcej (złota) z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie waluty obcej (złota). Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu waluty obcej.

Specjalne Prawa Ciągnięcia (*Special Drawing Rights - SDR*) są traktowane jako odrębna waluta obca. Transakcjami powodującymi zmianę stanu SDR są transakcje nominowane w SDR lub transakcje

w walutach obcych replikujące skład koszyka SDR (zgodnie z odpowiednią definicją i wagami koszyka). Przy ujmowaniu przychodów i kosztów niezrealizowanych na dzień bilansowy przyjmuje się zasadę, że zasób SDR obejmuje desygnowane pojedyncze zasoby walut obcych, tworzące koszyk SDR.

2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP

Zakupione w transakcji bieżącej dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu.

Dyskonto i premie od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (odpowiednio jako przychody z dyskonta i koszty premii) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu. Odsetki od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (jako przychody z odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zakupu, a końcem każdego dnia.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządczy, tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, niezakwalifikowanych jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych, będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym rozliczone dyskonto i premię), służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe, notowane na aktywnym rynku, niezakwalifikowane jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się według średniej ceny rynkowej obowiązującej na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, notowane na aktywnym rynku, oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku wycenia się na dzień bilansowy według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.4. Akcje i udziały

Akcje nienotowane na aktywnym rynku i udziały ujmują się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu i wycenia się na dzień bilansowy według ceny zakupu, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.5. Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

Transakcja z udzielonym przyrzeczeniem odkupu polega na sprzedaży papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu tych papierów od kontrahenta w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmują się w pasywach bilansu NBP jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zmniejsza się w momencie zawarcia umowy.

Transakcja z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu polega na kupnie papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do ich odsprzedaży kontrahentowi w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmują się w aktywach bilansu NBP jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zwiększa się w momencie zawarcia umowy. Papiery wartościowe zakupione w transakcjach z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu nie podlegają wycenie i nie zalicza się do wyniku finansowego przychodów i kosztów, wynikających z tych papierów.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną sprzedaży i odkupu (zakupu i odsprzedaży) papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania składnika aktywów lub zobowiązania a końcem każdego dnia.

2.5.6. Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmują się w pasywach bilansu NBP według wartości nominalnej wyemitowanych banknotów i monet, pomniejszonej o wartość nominalną banknotów i monet:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych banków,
- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia.

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu ich poniesienia, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

2.5.7. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP

Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP ujmuje się w pasywach bilansu NBP w wartości nominalnej.

Dyskonto i premie od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych ujmuje się jako rozliczenia międzyokresowe i zalicza do wyniku finansowego (odpowiednio jako koszty dyskonta i przychody z premii) na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

Odsetki od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (jako koszty odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

2.5.8. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniższa tabela przedstawia przewidywany okres używania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych obowiązujący na dzień 31 grudnia 2018 r.

Środki trwałe	Okresy używania (w miesiącach)
Grunty, w tym	
- Prawo wieczystego użytkowania gruntów	800
- Pozostałe grunty	nieograniczony
Budynki i lokale	480-780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267-480
Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie, w tym	
- Kotły, maszyny energetyczne	86-300 ¹
- Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	48-240 ²
- Maszyny, urządzenia i aparaty specjalistyczne	86-240 ³
- Urządzenia techniczne	36-300 ⁴
- Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie, w tym	
Dziela sztuki	nieograniczony
Inne narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	78-240 ⁵
Środki transportu	72-180
Wartości niematerialne i prawne	Okresy używania (w miesiącach)
Licencje na oprogramowania informatyczne	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120
Prawa autorskie, w tym prawa do wynalazków, znaków towarowych, wzorów użytkowych i przemysłowych	120

¹ Okres 300 miesięcy dotyczy tylko pozostałych turbozespołów i zespołów prądotwórczych, w tym agregatów lub zespołów prądotwórczych prądu przemiennego o napięciu poniżej 1000 V.

² Okres 240 miesięcy dotyczy tylko urządzeń do wymiany ciepła, w tym wymienników przeponowych różnych typów, pozostałych urządzeń do wymiany ciepła.

³ Okres 240 miesięcy dotyczy tylko maszyn, urządzeń i aparatów poligraficznych, w tym: maszyn do druku, maszyn intrologatorskich, wiertarek do papieru oraz urządzeń i sprzętu pomocniczego.

⁴ Okres 300 miesięcy dotyczy tylko urządzeń i aparatury energii elektrycznej, w tym: urządzeń rozdzielczych prądu zmiennego, urządzeń nastawczych prądu zmiennego i stałego, aparatury prądu zmiennego, stacji transformatorowych stałych i mobilnych, urządzeń i aparatury rozdzielczej prądu stałego, aparatury prądu stałego oraz transformatorów.

⁵ Okres 240 miesięcy dotyczy tylko szaf i kas pancernych, sejfów, regałów metalowych, innych przedmiotów stanowiących wyposażenie użytkowe pomieszczeń.

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przyjmuje się indywidualne okresy używania.

Okresy używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlegają weryfikacji w każdym roku obrotowym.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 3,5 tys. zł, dokonuje się jednorazowo

na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku oddano do używania, w kwocie równej wartości początkowej.

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne podlegają okresowemu przeglądowi (nie rzadziej niż na dzień bilansowy) w celu weryfikacji, czy nie wystąpiły istotne przesłanki utraty wartości, które wymagałyby dokonania (zwiększenia) odpisu z tytułu utraty wartości lub czy ustały przyczyny utraty wartości, które wymagałyby odwrócenia (zmniejszenia) odpisu z tytułu utraty wartości.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

2.5.9. Środki obrotowe

Środki obrotowe ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu – materiały i towary oraz złoto nieodpowiadające międzynarodowym standardom czystości i inne metale szlachetne,
- kosztu wytworzenia – produkty.

Na dzień bilansowy środki obrotowe wycenia się według ceny zakupu/kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości.

2.5.10. Utrata wartości aktywów

Utrata wartości aktywów jest ustalana na dzień bilansowy, przez porównanie ich wartości księgowej z wartością użytkową lub rynkową, lub jeżeli istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych.

2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Rezerwy na przyszłe zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych lub zidentyfikowanego ryzyka i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku lub wystąpienie zidentyfikowanego ryzyka, spowoduje w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku i kwotę odpowiednią by pokryć zidentyfikowane ryzyko można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w kwocie, jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy, w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku lub byłaby odpowiednia, aby pokryć powyższe zidentyfikowane ryzyko.

Na dzień bilansowy rezerwy na przyszłe zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na przyszłe zobowiązania, niewykorzystane z powodu ustania w całości lub części obowiązku lub ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.12. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych szacuje się w oparciu o ogólnie akceptowane i stosowane konsekwentnie przez NBP metody szacowania ryzyka finansowego (por. Rozdział 9.1.4).

Rezerwę tworzy się, wykorzystuje i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów i nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku bieżącego.

Rezerwę wykorzystuje się – zaliczając ją do przychodów – wyłącznie na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę rezerwy rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości

Rachunek rewaluacyjny złota rozwiązuje się na dobro przychodów w kwocie:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego w dniu bilansowym,
- odpowiadającej proporcjonalnie spadkowi stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego.

2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – foreign exchange forward

Zakupione lub sprzedane środki pieniężne w transakcji terminowej walutowej ujmowane są od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zwyczajowo przyjętym dla rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.15. Transakcje wymiany walut – foreign exchange swap

Zakupione lub sprzedane oraz odpowiednio odsprzedane lub odkupione środki pieniężne w transakcji wymiany walut ujmują się na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego od dnia zawarcia umowy do dnia rozliczenia. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – forward transactions in securities

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej ujmują się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia według ceny ustalonej w umowie. W dniu zawarcia transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej nie zmieniają zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej wycenia się na dzień bilansowy według ceny rynkowej tych transakcji, obowiązującej w dniu wyceny. Do przychodów i kosztów wynikających z wyceny stosuje się reguły przewidziane dla ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

W dniu rozliczenia transakcji, dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji terminowej zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji terminowej pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Wynik z rozliczenia transakcji ustala się:

- dla dłużnych papierów wartościowych zakupionych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,
- dla dłużnych papierów wartościowych sprzedanych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną ustaloną w umowie a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

2.5.17. Gwarantowane transakcje giełdowe – futures

Gwarantowaną transakcję giełdową ujmuje się na kontach pozabilansowych, od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia, w wartości nominalnej zakupionego lub sprzedanego instrumentu bazowego.

Depozyt zabezpieczający wykonanie gwarantowanej transakcji giełdowej, złożony w środkach pieniężnych, ujmuje się na kontach bilansowych jako składnik aktywów. Depozyt zabezpieczający złożony w dłużnych papierach wartościowych nie zmienia ich zasobu.

Dzienne zmiany cen rynkowych gwarantowanej transakcji giełdowej zalicza się do wyniku finansowego każdego dnia, w tym również w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej.

W przypadku, gdy w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej ma miejsce rzeczywista dostawa instrumentu bazowego, jego zakup lub sprzedaż ujmuje się według ceny rynkowej.

2.6. Zdarzenia po dacie bilansu

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść i są zdarzeniami korygującymi ich stan na dzień bilansowy.

3. Zmiany zasad rachunkowości

W 2018 r. w NBP nie wystąpiły istotne zmiany zasad rachunkowości.

4. Wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia są oparte m.in. o dane historyczne oraz oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które wydają się być zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, gdzie NBP dokonuje oszacowań jest ustalanie wysokości rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych. Zgodnie z uchwałą nr 12/2010

oszacowana rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowana rezerwa nie może być niższa od kwoty niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 9.1.4).

Inne obszary, gdzie NBP dokonuje oszacowań dotyczą w szczególności ustalania:

- kwoty rezerw na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej, sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuarusza),
- okresów używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,
- kwoty odpisów z tytułu utraty wartości aktywów.

5. Noty objaśniające do bilansu

Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Zapasy złota przechowywany w NBP	709 598,7	757 567,8	47 969,1
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	14 232 548,4	19 170 749,5	4 938 201,1
- rachunek bieżący w złocie	802 775,4	2 265 651,6	1 462 876,2
- lokaty terminowe w złocie	13 429 773,0	16 905 097,9	3 475 324,9
Razem	14 942 147,1	19 928 317,3	4 986 170,2
w tym różnice z wyceny złota	10 597 180,6	11 875 428,3	1 278 247,7

w tys. uncji	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Zapasy złota przechowywany w NBP	157,2	157,2	0,0
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	3 153,3	3 978,5	825,2
- rachunek bieżący w złocie	177,8	470,2	292,4
- lokaty terminowe w złocie	2 975,5	3 508,3	532,8
Razem	3 310,5*	4 135,7**	825,2

* Co odpowiada wadze 103,0 ton.

** Co odpowiada wadze 128,6 ton.

Zasób złota jest przechowywany w NBP oraz w Banku Anglii.

Złoto przechowywane w Banku Anglii jest:

- utrzymywane na rachunku bieżącym w Banku Anglii,
- inwestowane w transakcje lokat terminowych z zagranicznymi bankami komercyjnymi oraz bankami centralnymi; odsetki od lokat terminowych w złocie są naliczane i wypłacane w USD (por. Nota 3 i Nota 28).

Wzrost salda o 825,2 tys. uncji wynikał głównie z transakcji zakupu złota przez NBP na rynku międzybankowym w drugiej połowie 2018 r.

Na wartość pozycji w walucie krajowej wpływ miała także aktualizacja wyceny złota (por. Nota 22).

Nota 2 Należności od MFW

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Transza rezerwowa	1 140 102,2	2 673 540,0	1 533 437,8
Rachunek bieżący w MFW	1 492 794,7	1 558 705,4	65 910,7
Lokata terminowa w MFW	35 123,4	36 933,6	1 810,2
Pożyczki udzielone MFW	706 367,8	550 271,5	-156 096,3
Razem	3 374 388,1	4 819 450,5	1 445 062,4
<i>w tym różnice z wyceny kursowej SDR</i>	-428 858,2	-318 531,1	110 327,1

<i>w tys. SDR</i>	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Transza rezerwowa	229 614,0	512 054,7	282 440,7
Rachunek bieżący w MFW	300 645,4	298 533,9	-2 111,5
Lokata terminowa w MFW	7 073,8	7 073,8	0,0
Pożyczki udzielone MFW	142 260,8	105 391,8	-36 869,0
Razem	679 594,0	923 054,2	243 460,2

Pozycja obejmuje nominowane w SDR:

- transzę rezerwową, która odpowiada udziałom członkowskim Rzeczypospolitej Polskiej w Międzynarodowym Funduszu Walutowym, zwanym dalej „MFW”, pomniejszonym o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. Rachunek nr 1).

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Udziały członkowskie w MFW	20 663 090,9	21 388 360,0	725 269,1
Rachunek nr 1 MFW	-19 522 988,7	-18 714 820,0	808 168,7
Transza rezerwowa	1 140 102,2	2 673 540,0	1 533 437,8

w tys. SDR	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Udziały członkowskie w MFW	4 095 400,0	4 095 400,0	0,0
Rachunek nr 1 MFW	-3 865 786,0	-3 583 345,3	282 440,7
Transza rezerwowa	229 614,0	512 054,7	282 440,7

Wielkość udziałów w MFW jest określana dla każdego kraju członkowskiego na podstawie wybranych wskaźników makroekonomicznych i wnoszona w pełnej wysokości (w walucie krajowej i w walutach obcych). Od wielkości udziałów uzależnione są m.in. liczba głosów w MFW danego kraju członkowskiego, przypisana mu wielkość alokacji SDR, limity przyznawanych kredytów.

Środki zgromadzone na Rachunku nr 1 MFW są wykorzystywane przez MFW w ramach kwartalnych Planów Transakcji Finansowych (*Financial Transactions Plans - FTP*). Środki te są zamieniane na walutę obcą i przekazywane krajom członkowskim – pożyczkobiorcom MFW, co powoduje wzrost transzy rezerwowej. Z kolei spłaty dokonywane przez pożyczkobiorców MFW w walutach obcych są zamieniane na walutę krajową i ujmowane na Rachunku nr 1 MFW, co powoduje spadek transzy rezerwowej.

Spadek transzy rezerwowej powodują również wpływy na Rachunek nr 1 MFW z tytułu opłacenia w złotych przez kraje członkowskie podwyższenia ich udziałów w MFW.

- rachunek bieżący w MFW, na którym są ujmowane środki pieniężne otrzymane w ramach alokacji SDR (por. Nota 17) oraz spłaty w SDR należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych (*New Arrangements to Borrow - NAB*), jak również są dokonywane rozliczenia z tytułu odsetek i opłat od sald i transakcji związanych z MFW,
- nieoprocentowaną lokatę terminową NBP w administrowanym przez MFW Funduszu Powierniczym PRG-HIPC (Program Ograniczania Ubóstwa i Wspierania Wzrostu Gospodarczego – Inicjatywa na rzecz Oddłużenia Krajów Najuboższych),
- pożyczki udzielone MFW w walutach obcych w ramach NAB (por. Nota 27).

Transza rezerwowa (z wyjątkiem części nieoprocentowanej, która jest stała i wynosi 56.236,0 tys. SDR), saldo rachunku bieżącego w MFW oraz pożyczki udzielone MFW są oprocentowane według stopy procentowej określonej przez MFW.

Wzrost pozycji w walucie oryginalnej był wynikiem zwiększenia transzy rezerwowej, co było efektem:

- transakcji zrealizowanych w ramach FTP - płatności dokonane przez MFW z Rachunku nr 1 MFW w NBP na rzecz krajów członkowskich (282.400,0 tys. SDR), oraz
- zasileń Rachunku nr 2 MFW (por. Nota 14) środkami pieniężnymi z Rachunku nr 1 MFW w kwocie odpowiadającej 40,7 tys. SDR,

przy jednoczesnym:

- zmniejszeniu należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w ramach NAB, co było efektem spłaty przez MFW części zadłużenia wobec NBP w kwocie 36.897,5 tys. SDR przy jednoczesnym zwiększeniu naliczonych odsetek w kwocie 28,5 tys. SDR,
- zmniejszeniu rachunku bieżącego w MFW w wyniku rozliczeń z MFW z tytułu odsetek i opłat (5.111,5 tys. SDR), przy jednoczesnym otrzymaniu od MFW spłat w SDR należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW przez NBP w ramach NAB (3.000,0 tys. SDR).

Na wartość pozycji w walucie krajowej wpływ miała również aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 22).

Nota 3 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Rachunki bieżące w walutach obcych, w tym	12 470 822,1	10 293 530,8	-2 177 291,3
- rachunek bieżący w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET2	4 713 430,8	3 370 499,9	-1 342 930,9
Lokaty terminowe w walutach obcych	26 289 397,0	37 477 995,2	11 188 598,2
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	29 795 939,6	37 849 982,3	8 054 042,7
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	307 350 022,7	329 190 814,2	21 840 791,5
Zapas banknotów i monet zagranicznych	152 894,3	195 945,7	43 051,4
Inne należności w walutach obcych, w tym	1 440,1	40 307,2	38 867,1
- depozyty zabezpieczające gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych	0,0	39 388,3	39 388,3
- odsetki od lokat terminowych w złocie	1 377,5	918,9	-458,6
- pozostałe	62,6	0,0	-62,6
Razem	376 060 515,8	415 048 575,4	38 988 059,6
w tym			
- różnice z wyceny kursowej	-14 553 357,5	13 352 860,9	27 906 218,4
- różnice z wyceny cenowej	-40 925,2	1 229 622,1	1 270 547,3

Pozycja obejmuje głównie podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w USD, EUR, GBP, AUD, NOK i NZD, to jest:

- dłużne papiery wartościowe (dyskontowe i o oprocentowaniu stałym) - wszystkie dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP są notowane na aktywnym rynku i wyceniane według średnich cen rynkowych; zarówno na 31.12.2017, jak i na 31.12.2018 NBP nie posiadał dłużnych papierów wartościowych zakwalifikowanych jako utrzymywane do terminu wymagalności,
- lokaty terminowe,
- lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty reverse repo) - w ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami repo (por. Nota 16).

Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

31.12.2017						
<i>w tys. jednostek waluty oryginalnej</i>	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	719 859,4	1 968 339,9	495 511,2	0,0	22 607 616,0	1 477 872,3
Lokaty reverse repo	6 326 989,9	1 584 211,1	0,0	427 296,5	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	41 658 941,9	20 799 623,5	7 645 660,5	9 266 998,6	21 535 176,8	2 139 403,7
Razem	48 705 791,2	24 352 174,5	8 141 171,7	9 694 295,1	44 142 792,8	3 617 276,0

31.12.2018						
<i>w tys. jednostek waluty oryginalnej</i>	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	606 500,0	4 220 596,4	100 000,0	300 400,0	27 489 447,1	1 539 240,8
Lokaty reverse repo	5 709 188,6	1 224 971,0	1 660 449,6	1 192 153,1	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	40 851 481,2	20 913 559,6	8 744 136,1	10 401 706,4	23 014 085,8	2 466 932,9
Razem	47 167 169,8	26 359 127,0	10 504 585,7	11 894 259,5	50 503 532,9	4 006 173,7

Zmiana						
<i>w tys. jednostek waluty oryginalnej</i>	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	-113 359,4	2 252 256,5	-395 511,2	300 400,0	4 881 831,1	61 368,5
Lokaty reverse repo	-617 801,3	-359 240,1	1 660 449,6	764 856,6	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	-807 460,7	113 936,1	1 098 475,6	1 134 707,8	1 478 909,0	327 529,2
Razem	-1 538 621,4	2 006 952,5	2 363 414,0	2 199 964,4	6 360 740,1	388 897,7

Wzrost pozycji w walutach obcych dotyczył przede wszystkim zwiększenia zasobu dłużnych papierów wartościowych w GBP, AUD i NOK, zwiększenia środków pieniężnych utrzymywanych na rachunkach lokat terminowych w EUR i NOK oraz zwiększonego zaangażowania w lokaty reverse repo w GBP i AUD. Jednocześnie nastąpiło zmniejszenie zaangażowania w instrumenty inwestycyjne w USD.

Dodatkowo na wzrost pozycji wpływ miała aktualizacja wyceny kursowej i cenowej (por. Nota 22 i Nota 30).

Nota 4 Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej	0,0	5 643 437,2	5 643 437,2
Odsetki należne za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej	420,9	420,9	0,0
Inne należności w walucie krajowej	108,1	57,0	-51,1
Razem	529,0	5 643 915,1	5 643 386,1

Na 31.12.2018 pozycja obejmowała:

- należności od banków krajowych z tytułu kredytów refinansowych udzielonych w innej formie określonej przez Zarząd NBP; oprocentowanie tych kredytów ustalane jest w wysokości stopy ustalonej przez RPP dla kredytu refinansowego innego niż kredyt lombardowy (na dzień bilansowy wynosiła ona 3,5%); zabezpieczenie udzielonych kredytów refinansowych stanowiły głównie portfele wierzytelności kredytowych (por. Nota 42 i Rozdział 9.1.1.3.),
- należności od spółdzielczej kasy oszczędnościowo – kredytowej z tytułu odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej,
- należności z tytułu rozliczeń związanych z przyjmowaniem krajowych znaków pieniężnych.

Nota 5 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

Zmiana stanu środków trwałych <i>(ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować)</i>	2017				2018			
	Grunty*, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem	Grunty*, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem
<i>w tys. złotych</i>								
Wartość brutto na początek okresu	980 328,8	713 933,1	62 910,1	1 757 171,9	979 418,3	661 606,7	77 209,1	1 718 234,1
Zwiększenia	5 740,0	40 101,5	43 138,6	88 980,2	39 124,4	50 762,4	28 430,7	118 317,5
Zmniejszenia	-6 650,5	-92 427,9	-28 839,6	-127 918,0	-3 634,6	-58 520,6	-93 580,0	-155 735,2
Wartość brutto na koniec okresu	979 418,3	661 606,7	77 209,1	1 718 234,1	1 014 908,1	653 848,5	12 059,8	1 680 816,4
<i>w tym całkowicie umorzone</i>	2 166,4	226 951,9	0,0	229 118,3	2 423,2	220 103,2	0,0	222 526,4
Umorzenie na początek okresu	-401 095,2	-504 522,9	0,0	-905 618,0	-412 174,0	-461 931,7	0,0	-874 105,7
Zwiększenia	-13 240,5	-47 578,1	0,0	-60 818,7	-13 813,4	-47 656,7	0,0	-61 470,1
Zmniejszenia	2 161,7	90 169,3	0,0	92 331,0	146,5	57 953,6	0,0	58 100,1
Umorzenie na koniec okresu	-412 174,0	-461 931,7	0,0	-874 105,7	-425 840,9	-451 634,8	0,0	-877 475,7
Odpisy aktualizujące na początek okresu	-422,4	-112,0	-25 903,9	-26 438,3	-3 397,0	-311,8	-25 464,8	-29 173,6
Zwiększenia	-2 974,6	-246,8	0,0	-3 221,5	0,0	-12,5	0,0	-12,5
Zmniejszenia**	0,0	47,1	439,1	486,2	3 124,1	3,2	25 464,8	28 592,1
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	-3 397,0	-311,8	-25 464,8	-29 173,6	-272,9	-321,1	0,0	-594,0
Wartość netto na koniec okresu	563 847,3	199 363,2	51 744,3	814 954,8	588 794,3	201 892,6	12 059,8	802 746,7

* Grunty zawierają prawa wieczystego użytkowania gruntów, których wartość netto na 31.12.2018 wyniosła 57.250,1 tys. zł przy umorzeniu w kwocie 28.375,7 tys. zł (na 31.12.2017 odpowiednio: 58.375,4 tys. zł i 27.264,7 tys. zł).

** Zmniejszenie odpisów aktualizujących wartość środków trwałych w 2018 r. związane było głównie z nieodpłatnym przekazaniem nieruchomości w Zegrzu na rzecz Skarbu Państwa.

Zmiana stanu wartości niematerialnych i prawnych <i>(ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować)</i>	2017				2018			
	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem
<i>w tys. złotych</i>								
Wartość brutto na początek okresu	406 868,5	12 647,2	10 646,3	430 161,9	427 435,8	14 054,4	16 356,5	457 846,7
Zwiększenia	22 918,0	1 408,2	21 586,4	45 912,6	38 872,3	1 582,4	22 239,4	62 694,1
Zmniejszenia	-2 350,7	-1,0	-15 876,1	-18 227,8	-2 290,9	-207,4	-34 209,9	-36 708,2
Wartość brutto na koniec okresu	427 435,8	14 054,4	16 356,5	457 846,7	464 017,2	15 429,4	4 386,0	483 832,6
<i>w tym całkowicie umorzone</i>	116 167,8	1 703,1	0,0	117 870,9	121 533,9	2 259,4	0,0	123 793,3
Umorzenie na początek okresu	-333 840,0	-5 032,5	0,0	-338 872,5	-351 685,6	-6 044,0	0,0	-357 729,6
Zwiększenia	-20 184,7	-1 012,5	0,0	-21 197,2	-23 443,7	-1 051,9	0,0	-24 495,6
Zmniejszenia	2 339,1	1,0	0,0	2 340,1	2 290,9	34,6	0,0	2 325,5
Umorzenie na koniec okresu	-351 685,6	-6 044,0	0,0	-357 729,6	-372 838,4	-7 061,3	0,0	-379 899,7
Odpisy aktualizujące na początek okresu	-8,9	0,0	0,0	-8,9	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Zwiększenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	-8,9	0,0	0,0	-8,9	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Wartość netto na koniec okresu	75 741,3	8 010,4	16 356,5	100 108,2	91 169,9	8 368,1	4 386,0	103 924,0

Nota 6 Pozostałe aktywa finansowe

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Akcje i udziały w podmiotach krajowych, w tym	128 848,9	128 848,9	0,0
- akcje Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.	51 708,1	51 708,1	0,0
- akcje Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.	75 312,5	75 312,5	0,0
- udziały w Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	1 820,0	1 820,0	0,0
- udziały w spółdzielniach mieszkaniowych	8,3	8,3	0,0
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych, w tym	137 052,8	142 317,0	5 264,2
- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych	49 653,0	52 212,0	2 559,0
- udziały w S.W.I.F.T.	661,0	681,4	20,4
- udziały w Europejskim Banku Centralnym	86 738,8	89 423,6	2 684,8
Razem	265 901,7	271 165,9	5 264,2

Wzrost wartości pozycji w walucie krajowej wynikał z aktualizacji wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych.

Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych nie uległo zmianie w stosunku do 31.12.2017 i na 31.12.2018 kształtowało się następująco⁴:

Podmiot	Kapitał zakładowy (w tys. złotych)	Cena nominalna 1 udziału/akcji (w tys. złotych)	Liczba akcji/udziałów w posiadaniu NBP	Udział NBP w kapitale zakładowym (w %)
	31.12.2018	31.12.2018	31.12.2018	31.12.2018
Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	21 000,0	1,0	7 000	33,33%
Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	5 445,0	0,5	3 750	34,44%
Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	10 000,0	10,0	1 000	100,00%

Zaangażowanie NBP w podmiotach zagranicznych kształtowało się następująco:

- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych (*Bank for International Settlements - BIS*).
Na 31.12.2017 i 31.12.2018 NBP posiadał 8.000 akcji przekładających się na tę samą liczbę głosów. Opłacono 25% wartości nominalnej akcji (wartość nominalna jednej akcji wynosi 5,0 tys. SDR), co wynosi 10.000,0 tys. SDR. Udział NBP w kapitale udziałowym BIS stanowi 1,43%.
- udziały w S.W.I.F.T.
Na 31.12.2017 i na 31.12.2018 NBP posiadał 53 udziały (w wysokości 158,5 tys. EUR) z ogólnej liczby udziałów: 110.034 - na 31.12.2017 i 109.814 - na 31.12.2018.

⁴ Dane w tabeli nie obejmują udziału w spółdzielni mieszkaniowej.

- udziały w Europejskim Banku Centralnym, zwanym dalej „EBC”.

Od 01.05.2004, to jest od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Na 31.12.2018 wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 89.423,6 tys. zł (20.796,2 tys. EUR).

Zgodnie z art. 28 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej „Statutem ESBC i EBC”, wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo i odpowiadają udziałowi poszczególnych państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC jest przeprowadzana regularnie co pięć lat, jak również w momencie przystąpienia nowego kraju do Unii Europejskiej. Przed dniem bilansowym ostatnia regularna aktualizacja klucza subskrypcji kapitału nastąpiła 1 stycznia 2014 r. (por. Nota 42). Na 31.12.2018 udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wynosił 5,1230%, co odpowiada kwocie udziałów w wysokości 554.565,1 tys. EUR.

NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC, jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro, NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC, ani też obowiązku pokrywania strat EBC. Na 31.12.2018 wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wyniosła 20.796,2 tys. EUR. W momencie przystąpienia Polski do strefy euro, NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 533.768,9 tys. EUR.

Nota 7 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Różnice z wyceny kursowej	22 372,4	763,9	-21 608,5
Różnice z wyceny cenowej	650,3	107,5	-542,8
Razem	23 022,7	871,4	-22 151,3

Pozycja obejmuje dodatnie różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (por. Nota 26 i Nota 22).

Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Rozliczenia międzyokresowe kosztów dyskonta od bonów pieniężnych NBP*	12 048,2	6 667,1	-5 381,1
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług	21 108,1	28 340,7	7 232,6
Razem	33 156,3	35 007,8	1 851,5

* Por. Nota 11.

Nota 9 Inne

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Środki obrotowe, w tym	18 186,0	23 305,6	5 119,6
- metale szlachetne	14 428,5	19 870,0	5 441,5
- wartości kolekcjonerskie nieobiegowe	3 167,2	2 854,1	-313,1
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej, w tym	142 905,1	120 885,7	-22 019,4
- pożyczki udzielone pracownikom, w tym	19 508,4	21 085,9	1 577,5
* pożyczki udzielone z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	9 151,3	11 558,8	2 407,5
- inne kredyty	123 396,7	99 799,8	-23 596,9
Inne należności, w tym	23 163,1	19 986,9	-3 176,2
- publicznoprawne	849,6	5,3	-844,3
- od odbiorców i dostawców	12 791,9	9 521,9	-3 270,0
Środki pieniężne Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	8 835,9	5 663,7	-3 172,2
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych	13 633,8	24 280,6	10 646,8
Razem	206 723,9	194 122,5	-12 601,4

Spadek pozycji *Inne kredyty*, obejmującej należność z tytułu udzielonego przez NBP w 2015 r. kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP, był wynikiem spłat wierzytelności z umów kredytowych przelanych na rzecz NBP jako zabezpieczenie tego kredytu (por. Rozdział 9.1.1.3.1).

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25).

Nota 10 Pieniądz w obiegu

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Banknoty krajowe w obiegu	193 976 229,3	214 430 353,4	20 454 124,1
Monety krajowe w obiegu	4 739 685,9	5 059 583,3	319 897,4
Razem	198 715 915,2	219 489 936,7	20 774 021,5

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość na 31.12.2018 wyniosła 291.741,1 tys. zł w porównaniu z 286.442,8 tys. zł na 31.12.2017. Wzrost pozycji wynikał ze zwiększenia popytu na pieniądz gotówkowy.

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2018 r. wyniósł 206.813,5 mln zł w porównaniu z 190.582,9 mln zł w 2017 r.

Nota 11 Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych), w tym	28 301 807,1	61 390 258,2	33 088 451,1
- rachunki bieżące banków oraz KSKOK	27 465 346,7	60 585 533,9	33 120 187,2
- rachunki rezerw obowiązkowych banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP	785 479,8	804 724,3	19 244,5
- odsetki od środków rezerwy obowiązkowej	50 980,6	0,0	-50 980,6
Depozyty na koniec dnia, w tym	5 278 903,9	11 552 358,3	6 273 454,4
- naliczone odsetki	216,9	158,3	-58,6
Inne operacje polityki pieniężnej, w tym	94 423 120,0	53 276 000,0	-41 147 120,0
- operacje podstawowe	64 792 800,0	53 276 000,0	-11 516 800,0
- operacje dostrajające	29 630 320,0	0,0	-29 630 320,0
Razem	128 003 831,0	126 218 616,5	-1 785 214,5

Pozycja obejmuje zobowiązania z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej. Składają się na nie głównie:

- salda na:
  - rachunkach bieżących banków krajowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej (zwanej dalej „KSKOK”), służących realizacji rozrachunków międzybankowych w złotych i utrzymywaniu środków pieniężnych

stanowiących rezerwę obowiązkową; KSKOK na rachunku bieżącym utrzymuje środki pieniężne stanowiące rezerwę obowiązkową spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz KSKOK,

- rachunkach rezerw obowiązkowych banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP⁵;

Wartość środków pieniężnych utrzymywanych przez banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe oraz KSKOK w NBP z tytułu rezerwy obowiązkowej jest uzależniona od kształtowania się podstawy naliczania rezerwy obowiązkowej oraz obowiązującej stopy rezerwy obowiązkowej. Rezerwa obowiązkowa jest wielkością uśrednioną w okresie jej utrzymywania.

Wzrost salda na 31.12.2018 w porównaniu do 31.12.2017 wynikał z wyższego poziomu środków utrzymywanych przez banki na tych rachunkach na koniec roku;

- zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu depozytów na koniec dnia – w 2018 r. banki krajowe korzystały z możliwości lokowania wolnych środków na rachunkach lokat terminowych w NBP, w postaci oprocentowanego depozytu składanego na koniec dnia, z terminem zwrotu w następnym dniu operacyjnym. Z reguły, najwyższe kwoty były lokowane w ostatnich dniach okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Wzrost salda na 31.12.2018 w porównaniu do 31.12.2017 wynikał z wyższego poziomu środków utrzymywanych przez banki w ramach depozytów na koniec dnia;

- zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu emisji przez NBP bonów pieniężnych w ramach podstawowych⁶ i dostrajających⁷ operacji otwartego rynku, których celem jest absorpcja płynności.

Środki rezerwy obowiązkowej oraz depozyty na koniec dnia podlegają oprocentowaniu, natomiast bony pieniężne są emitowane z dyskontem (por. Nota 8). Na 31.12.2018 i 31.12.2017 stopy procentowe będące podstawą oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej, depozytów na koniec dnia oraz ustalenia dyskonta bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku kształtowały się następująco:

---

⁵ Na 31.12.2017 środki pieniężne stanowiące rezerwę obowiązkową spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz KSKOK utrzymywane były na rachunku rezerwy obowiązkowej KSKOK.

⁶ W 2018 r. okresy zapadalności operacji podstawowych wynosiły 7 dni (w 2017 r. 7 i 8 dni).

⁷ W 2018 r. i w 2017 r. okresy zapadalności operacji dostrajających wynosiły 1, 2, 3 i 4 dni.

%	31.12.2017	31.12.2018
Rezerwa obowiązkowa*	1,35	0,50
Depozyt na koniec dnia**	0,50	0,50
Bony pieniężne***	1,50	1,50

* Do 31.12.2017 r. wysokość oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej wynosiła 0,9 stopy referencyjnej NBP.

Od 01.01.2018 r. wysokość oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej wynosi 0,50%.

** Stopa depozytowa NBP.

*** Stopa referencyjna NBP.

Spadek ogółu zobowiązań NBP wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej o 1.785.214,5 tys. zł na 31.12.2018 w porównaniu do 31.12.2017 był spowodowany przede wszystkim przyrostem pieniądza gotówkowego w obiegu w 2018 r. (por. Nota 10). Z kolei na wzrost pozycji oddziaływał głównie skup walut obcych przez NBP w 2018 r.

Nota 12 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Rozrachunki w krajowych systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A., w tym	466 082,0	358 751,5	-107 330,5
- w systemie Elixir	300 802,9	155 159,1	-145 643,8
- w systemie Express Elixir	165 279,1	203 592,4	38 313,3
Zobowiązania z tytułu zastępczej obsługi kasowej	5 272,0	4 059,2	-1 212,8
Razem	471 354,0	362 810,7	-108 543,3

Pozycja obejmuje zobowiązania wobec banków z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną, które dotyczą rozliczeń w systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. oraz zastępczej obsługi kasowej⁸.

⁸ Dotyczy wypłat gotówki dokonywanych w bankach krajowych przez państwowe jednostki budżetowe oraz urzędy obsługujące organy podatkowe, mające siedzibę poza miastem, w którym NBP prowadzi obsługę kasową.

Nota 13 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Zobowiązania wobec sektora rządowego, w tym	7 560 576,7	7 251 979,7	-308 597,0
- rachunki budżetu państwa	3 245 289,2	4 279 041,1	1 033 751,9
- rachunki funduszy ubezpieczeń społecznych	4 232 157,5	2 896 011,0	-1 336 146,5
- rachunki pozostałych podmiotów sektora rządowego	83 118,1	76 927,6	-6 190,5
- inne zobowiązania wobec sektora rządowego	11,9	0,0	-11,9
Pozostałe zobowiązania	20 671,4	21 528,3	856,9
Razem	7 581 248,1	7 273 508,0	-307 740,1

Pozycja obejmuje głównie rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla podmiotów sektora rządowego.

Nota 14 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Rachunki międzynarodowych organizacji finansowych i banków centralnych, w tym	12 126,3	16 549,8	4 423,5
- Rachunek nr 2 MFW	41,9	121,7	79,8
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	2 849 913,6	2 589 436,3	-260 477,3
Razem	2 862 039,9	2 605 986,1	-256 053,8

Pozycja obejmuje rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych, w tym rachunek prowadzony przez NBP dla MFW, służący realizacji wydatków administracyjnych MFW (tzw. Rachunek nr 2).

Nota 15 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Rachunki budżetu państwa	14 102 551,6	21 328 213,5	7 225 661,9
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2	4 476 574,0	3 307 151,7	-1 169 422,3
Pozostałe zobowiązania	725 204,4	464 743,4	-260 461,0
Razem	19 304 330,0	25 100 108,6	5 795 778,6
w tym różnice z wyceny kursowej	-433 024,9	552 604,3	985 629,2

Pozycja obejmuje głównie środki pieniężne zgromadzone na rachunkach w walutach obcych prowadzonych przez NBP dla:

- budżetu państwa – rachunki bieżące, pomocnicze oraz lokat terminowych,
- banków krajowych – rachunki bieżące w EUR służące rozliczeniom w systemie TARGET2.

Ponadto w pozycji tej są ujmowane zobowiązania w walutach obcych z tytułu zleceń płatniczych klientów NBP będących w trakcie rozliczenia na dzień bilansowy.

Nota 16 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	29 005 514,5	37 848 426,7	8 842 912,2
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	47 411,8	37 796,9	-9 614,9
Pozostałe zobowiązania	125 618,4	278,8	-125 339,6
Razem	29 178 544,7	37 886 502,4	8 707 957,7
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>-1 020 666,6</i>	<i>1 472 452,1</i>	<i>2 493 118,7</i>

Pozycja obejmuje głównie lokaty terminowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty repo) zawierane z zagranicznymi instytucjami finansowymi. W ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami reverse repo (por. Nota 3).

Poniżej przedstawiono lokaty repo w podziale na waluty obce.

w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD
31.12.2017	6 326 809,7	1 583 987,2	0,0	137 262,3
31.12.2018	5 709 135,2	1 224 878,2	1 660 311,1	1 192 042,9
Zmiana	-617 674,5	-359 109,0	1 660 311,1	1 054 780,6

Pozostałe zobowiązania obejmują głównie będące w trakcie rozliczenia na dzień bilansowy transakcje własne w walutach obcych.

Nota 17 Zobowiązania wobec MFW

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Alokacja SDR	6 485 630,0	6 823 985,7	338 355,7
w tym różnice z wyceny kursowej SDR	-824 272,5	-451 016,5	373 256,0

Alokacja SDR została przeprowadzona w drugiej połowie 2009 r. W ramach alokacji ogólnej i specjalnej Rzeczypospolitej Polskiej przyznano łącznie kwotę 1.304.639,7 tys. SDR. Zobowiązanie wobec MFW z tytułu alokacji SDR jest oprocentowane według stopy procentowej MFW. Wzrost pozycji w walucie oryginalnej wynikał ze wzrostu naliczonych odsetek o 785,5 tys. SDR (na 31.12.2018 naliczone odsetki wynosiły 2.336,8 tys. SDR).

Na zmianę pozycji w walucie krajowej wpływ miała przede wszystkim aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 22 i Nota 30).

Nota 18 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Różnice z wyceny kursowej	13 667,8	23 459,0	9 791,2
Różnice z wyceny cenowej	13,6	328,0	314,4
Razem	13 681,4	23 787,0	10 105,6

Pozycja obejmuje ujemne różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (por. Nota 26 i Nota 30).

Nota 19 Rozliczenia międzyokresowe

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	51 828,2	81 206,0	29 377,8
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	62 112,0	60 850,0	-1 262,0
Razem	113 940,2	142 056,0	28 115,8

Rozliczenia międzyokresowe przychodów dotyczą głównie wartości otrzymanych nieodpłatnie środków trwałych, które zalicza się do wyniku finansowego równoległe do odpisów amortyzacyjnych (por. Nota 5).

Nota 20 Inne

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	17 987,2	17 222,5	-764,7
Inne zobowiązania, w tym	57 824,3	54 658,3	-3 166,0
- publicznoprawne	24 907,2	14 809,5	-10 097,7
- wobec dostawców	27 907,7	38 221,5	10 313,8
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych	23 363,0	1 355,5	-22 007,5
Razem	99 174,5	73 236,3	-25 938,2

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25).

Nota 21 Rezerwy na przyszłe zobowiązania

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	125 481,2	137 035,1	11 553,9
Pozostałe rezerwy	8 302,8	8 333,2	30,4
Razem	133 784,0	145 368,3	11 584,3

Zmianę rezerw w 2017 i 2018 r. w podziale na poszczególne tytuły przedstawiają poniższe tabele.

w tys. złotych	01.01.2017	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2017
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	124 596,4	11 785,3	-10 156,0	-744,5	125 481,2
- z tytułu odpraw emerytalnych	62 235,8	4 884,0	-1 577,8	0,0	65 542,0
- z tytułu odpraw rentowych	1 688,4	211,6	-177,9	0,0	1 722,1
- z tytułu nagród jubileuszowych	49 710,2	6 674,5	-7 352,6	0,0	49 032,1
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	8 162,0	0,0	-182,9	-674,1	7 305,0
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	2 800,0	15,2	-864,8	-70,4	1 880,0
Pozostałe, w tym	8 717,6	442,7	-671,8	-185,7	8 302,8
- na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	8 654,1	442,7	-671,8	-175,1	8 249,9
- na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	63,5	0,0	0,0	-10,6	52,9
Razem	133 314,0	12 228,0	-10 827,8	-930,2	133 784,0

w tys. złotych	01.01.2018	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2018
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	125 481,2	23 750,0	-11 929,1	-267,0	137 035,1
- z tytułu odpraw emerytalnych	65 542,0	8 740,2	-4 105,0	0,0	70 177,2
- z tytułu odpraw rentowych	1 722,1	238,6	-150,6	0,0	1 810,1
- z tytułu nagród jubileuszowych	49 032,1	9 802,5	-6 990,4	0,0	51 844,2
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	7 305,0	4 924,2	-135,6	0,0	12 093,6
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	1 880,0	44,5	-547,5	-267,0	1 110,0
Pozostałe, w tym	8 302,8	557,7	0,0	-527,3	8 333,2
- na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	8 249,9	553,4	0,0	-527,3	8 276,0
- na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	52,9	4,3	0,0	0,0	57,2
Razem	133 784,0	24 307,7	-11 929,1	-794,3	145 368,3

Nota 22 Różnice z wyceny

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Dodatnie różnice z wyceny kursowej, w tym	10 986 318,2	24 146 806,7	13 160 488,5
- z wyceny złota	10 597 180,6	11 875 428,3	1 278 247,7
- z wyceny walut obcych	389 137,6	12 271 378,4	11 882 240,8
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	618 996,6	1 428 340,4	809 343,8
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	618 346,3	1 428 232,9	809 886,6
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	650,3	107,5	-542,8
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0
Razem	13 223 338,0	27 193 170,3	13 969 832,3

Dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane:

- dla złota – przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota wyrażoną w złotych,
- dla walut obcych – przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP⁹.

⁹ W przypadku ujemnego zasobu waluty obcej, dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP. Na koniec 2017 i 2018 r. taka sytuacja wystąpiła w przypadku waluty SDR, której zasób był ujemny.

Średnie koszty zasobu walut obcych i złota oraz kursy średnie NBP i średnia cena rynkowa złota

w złotych	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota
	31.12.2017		31.12.2018	
USD	3,6155244642	3,4813	3,5129233609	3,7597
EUR	4,2597284583	4,1709	4,2165990123	4,3000
GBP	4,9729585522	4,7001	4,7760640397	4,7895
AUD	2,8720955035	2,7199	2,7065985670	2,6549
NOK	0,4537717252	0,4239	0,4380940491	0,4325
NZD	2,6405620544	2,4774	2,4997222189	2,5230
SDR	5,5963505432	4,9653	5,5662838698	5,2212
uncja złota*	1 312,4640266468	4 513,5055	1 947,1693054304	4 818,6195

* Cena uncji złota w USD wynosiła odpowiednio: 1.296,50 USD na 31.12.2017 oraz 1.281,65 USD na 31.12.2018.

Dodatnie różnice z wyceny kursowej w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
USD	0,0	10 104 703,6	10 104 703,6
EUR	0,0	1 827 375,7	1 827 375,7
GBP	0,0	119 108,3	119 108,3
NZD	0,0	90 652,5	90 652,5
SDR	389 103,8	129 034,6	-260 069,2
Pozostałe	33,8	503,7	469,9
Razem	389 137,6	12 271 378,4	11 882 240,8

Dodatnie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Dodatnie różnice cenowe w podziale na papiery wartościowe nominowane w poszczególnych walutach obcych przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	23 048,2	413 286,2	390 238,0
Papiery wartościowe w EUR	30 992,7	288 236,1	257 243,4
Papiery wartościowe w GBP	150 672,4	174 273,8	23 601,4
Papiery wartościowe w AUD	8 261,0	256 889,6	248 628,6
Papiery wartościowe w NOK	202 261,3	92 314,8	-109 946,5
Papiery wartościowe w NZD	203 110,7	203 232,4	121,7
Razem	618 346,3	1 428 232,9	809 886,6

Dodatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych dotyczyły na 31.12.2018 transakcji terminowych zakupu dłużnych papierów wartościowych w GBP (por. Nota 26 i Nota 7).

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2018:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota,
- spadku stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego,

NBP, podobnie jak na 31.12.2017, nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości.

Nota 23 Fundusze i rezerwy

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0	0,0
Fundusz rezerwowy	1 467 483,8	0,0	-1 467 483,8
Rezerwy	0,0	3 874 387,4	3 874 387,4
Razem	2 967 483,8	5 374 387,4	2 406 903,6

Pozycja obejmuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych NBP,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP.

Zmiana pozycji była efektem:

- wykorzystania funduszu rezerwowego w kwocie 1.467.483,8 tys. zł na pokrycie straty z lat ubiegłych (por. Nota 24),
- utworzenia rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w wysokości 3.874.387,4 tys. zł (por. Nota 31 i Rozdział 9.1.4).

Zmianę stanu rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w 2017 i 2018 r. przedstawia poniższa tabela:

w tys. złotych	Stan początkowy	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan końcowy
2017	10 807 911,6	0,0	-10 807 911,6	0,0	0,0
2018	0,0	3 874 387,4	0,0	0,0	3 874 387,4

Nota 24 Wynik finansowy

Na 31.12.2018 pozycja obejmowała:

- wynik finansowy roku bieżącego w kwocie zero (por. Nota 41),
- niepokrytą stratę z lat ubiegłych w kwocie 11.865.363,4 tys. zł, która jest efektem poniesienia przez NBP strat:

- za 2007 r. w wysokości 12.427.261,7 tys. zł,
- za 2017 r. w wysokości 2.524.935,6 tys. zł

oraz ich częściowego pokrycia środkami z funduszu rezerwowego:

- w 2008 r. – w kwocie 969.350,0 tys. zł,
- w 2015 r. – w kwocie 250.000,0 tys. zł,
- w 2016 r. – w kwocie 400.000,0 tys. zł,
- w 2018 r. – w kwocie 1.467.483,8 tys. zł.

6. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych

Nota 25 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

31.12.2017 w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	490 890,0	208 860,5	188 649,1	136 364,0	0,0	0,0	1 024 763,6
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	136 364,0	208 270,5	282 619,5	167 110,7	0,0	230 398,9	1 024 763,6

31.12.2018 w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	187 221,6	0,0	272 891,0	208 747,2	316 000,2	0,0	984 860,0
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	331 727,8	386 239,2	0,0	0,0	187 221,7	79 671,3	984 860,0

Spadek pozycji wynikał z niższego wolumenu zawartych przez NBP pod koniec 2018 r. transakcji bieżących zakupu/sprzedaży walut obcych.

Nota 26 Instrumenty finansowe pozabilansowe

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych zakupione w transakcjach terminowych, w tym	0,0	48 913,9	48 913,9
- papiery wartościowe w GBP	0,0	48 913,9	48 913,9
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach terminowych, w tym	1 722 742,3	553 724,9	-1 169 017,4
- papiery wartościowe w AUD	1 722 742,3	553 724,9	-1 169 017,4
Sprzedane gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (bond futures), w tym	0,0	1 485 646,8	1 485 646,8
- gwarantowane transakcje giełdowe w EUR	0,0	1 343 206,8	1 343 206,8
- gwarantowane transakcje giełdowe w GBP	0,0	142 440,0	142 440,0

Pozycja obejmuje instrumenty finansowe pozabilansowe wykorzystywane przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi.

Nota 27 Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych

Nowe Porozumienia Pożyczkowe - NAB

Z dniem 15 listopada 2011 r. NBP stał się uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych, do których mogą przystępować państwa członkowskie MFW lub banki centralne tych państw. Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek, do kwoty odpowiadającej ustanowionemu limitowi. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych następuje na wniosek MFW.

Obecnie obowiązujące Nowe Porozumienia Pożyczkowe z dnia 17 listopada 2017 r., będące odnowieniem Nowych Porozumień Pożyczkowych z 2011 r., wygasają po okresie pięciu lat (to jest 16 listopada 2022 r.).

Na 31.12.2018 kwota, do której NBP był zobowiązany udzielić MFW pożyczek w ramach NAB, wyniosła 1.180.225,0 tys. SDR (6.162.190,8 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2018). Na 31.12.2017 kwota, do której NBP był zobowiązany udzielić MFW pożyczek w ramach NAB, wyniosła 1.143.327,5 tys. SDR (5.676.964,0 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2017).

w tys. SDR	Stan początkowy	Zwiększenie		Zmniejszenie		Stan końcowy
		ustanowienie limitu	splata pożyczki	udzielenie pożyczki	zmniejszenie limitu	
2011	0,0	2 528 590,0	0,0	-174 000,0	0,0	2 354 590,0
2012	2 354 590,0	0,0	2 500,0	-127 000,0	0,0	2 230 090,0
2013	2 230 090,0	0,0	27 200,0	-51 600,0	0,0	2 205 690,0
2014	2 205 690,0	0,0	72 827,5	-54 400,0	0,0	2 224 117,5
2015	2 224 117,5	0,0	102 200,0	-44 200,0	0,0	2 282 117,5
2016	2 282 117,5	0,0	21 323,8	0,0	-1 243 190,0*	1 060 251,3
2017	1 060 251,3	0,0	83 076,2	0,0	0,0	1 143 327,5
2018	1 143 327,5	0,0	36 897,5	0,0	0,0	1 180 225,0
	Razem	2 528 590,0	346 025,0	-451 200,0	-1 243 190,0	

* W wyniku podniesienia udziałów członkowskich Rzeczypospolitej Polskiej w MFW w 2016 r. wielkość limitu uległa zmniejszeniu o 1.243.190,0 tys. SDR (z pierwotnej wielkości 2.528.590,0 tys. SDR do 1.285.400,0 tys. SDR).

Pożyczka dwustronna

W dniu 15 marca 2013 r. została zawarta umowa pożyczki dwustronnej pomiędzy NBP a MFW, zgodnie z którą NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek do wysokości stanowiącej równowartość w SDR kwoty 6.270.000,0 tys. EUR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych będzie następować na wniosek MFW. Skorzystanie przez MFW z tych środków jest możliwe w przypadku, gdy MFW wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich oraz pożyczek w ramach NAB.

Obecna umowa pożyczki dwustronnej z dnia 23 stycznia 2017 r., zastępująca umowę z marca 2013 r., obowiązuje do końca 2019 r. z możliwością jej przedłużenia na jeden rok (za zgodą NBP) do końca 2020 r. Wysokość limitu pożyczki została utrzymana na dotychczasowym poziomie.

Do 31.12.2018 MFW nie korzystał ze środków dostępnych w ramach umowy pożyczki dwustronnej zawartej z NBP. W związku z tym na 31.12.2018 kwota, do której NBP zobowiązany był udzielić MFW pożyczek w ramach umowy pożyczki dwustronnej, wyniosła 6.270.000,0 tys. EUR (26.961.000,0 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2018). Na 31.12.2017 kwota, do której NBP zobowiązany był udzielić MFW pożyczek w ramach umowy pożyczki dwustronnej, wyniosła 6.270.000,0 tys. EUR (26.151.543,0 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2017).

7. Noty objaśniające do rachunku zysków i strat

Nota 28 Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	Zmiana
Instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych, w tym	6 193 285,9	7 560 987,6	3 703 095,9	3 408 338,1	2 490 190,0	4 152 649,5	1 662 459,5
- dłużne papiery wartościowe*	5 713 662,5	6 866 850,0	3 282 646,5	2 901 167,0	2 431 016,0	3 965 683,0	1 534 667,0
- lokaty terminowe**	163 329,7	231 537,0	109 558,6	75 659,8	53 771,1	155 877,2	102 106,1
- lokaty reverse repo**	291 112,1	455 025,6	35 678,9	6 192,6	255 433,2	448 833,0	193 399,8
- lokaty repo***	24 831,2	7 287,1	258 246,0	424 398,9	-233 414,8	-417 111,8	-183 697,0
- pozostałe**	350,4	287,9	16 965,9	919,8	-16 615,5	-631,9	15 983,6
Złoto	13 960,6	11 355,6	0,0	0,0	13 960,6	11 355,6	-2 605,0
Międzynarodowy Fundusz Walutowy	18 003,5	32 366,6	35 409,2	62 262,4	-17 405,7	-29 895,8	-12 490,1
Instrumenty polityki pieniężnej, w tym	6,4	140,6	1 673 796,0	1 566 489,2	-1 673 789,6	-1 566 348,6	107 441,0
- bony pieniężne NBP	0,0	0,0	1 107 616,4	1 350 744,6	-1 107 616,4	-1 350 744,6	-243 128,2
- rezerwa obowiązkowa****	5,5	136,7	561 920,5	208 699,6	-561 915,0	-208 562,9	353 352,1
- depozyt na koniec dnia	0,0	0,0	4 259,1	7 045,0	-4 259,1	-7 045,0	-2 785,9
- kredyt lombardowy	0,9	3,9	0,0	0,0	0,9	3,9	3,0
Inne przychody/koszty z tytułu odsetek	28 058,6	35 029,7	30 090,1	44 625,3	-2 031,5	-9 595,6	-7 564,1
Razem	6 253 315,0	7 639 880,1	5 442 391,2	5 081 715,0	810 923,8	2 558 165,1	1 747 241,3

* W przychodach ujęto przychody z dyskonta i odsetek, a w kosztach - koszty premii.

** W kosztach ujęto koszty odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.

*** W przychodach ujęto przychody z odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.

**** W przychodach ujęto przychody z odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3 i Nota 16)

w tys. złotych	2017							Razem
	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	
Dłużne papiery wartościowe	1 846 816,2	-486 132,1	196 001,9	515 723,5	153 935,3	204 671,2	0,0	2 431 016,0
Lokaty terminowe	28 221,3	-109 558,4	2 350,2	5 330,0	55 913,2	71 514,8	0,0	53 771,1
Lokaty reverse repo	261 212,7	-35 678,9	25 237,3	4 662,1	0,0	0,0	0,0	255 433,2
Lokaty repo	-234 549,5	24 203,2	-19 550,7	-3 517,8	0,0	0,0	0,0	-233 414,8
Pozostałe	233,1	-16 447,8	51,7	7,2	34,7	-0,3	-494,1	-16 615,5
Razem	1 901 933,8	-623 614,0	204 090,4	522 205,0	209 883,2	276 185,7	-494,1	2 490 190,0

2018								
w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	Razem
Dłużne papiery wartościowe	3 182 325,5	-437 826,2	295 716,8	560 222,3	165 336,5	199 908,1	0,0	3 965 683,0
Lokaty terminowe	67 562,4	-75 659,8	5 814,3	2 864,1	76 852,6	78 443,6	0,0	155 877,2
Lokaty reverse repo	395 695,8	-6 192,6	34 353,3	22 318,5	0,0	2 658,0	0,0	448 833,0
Lokaty repo	-375 080,4	7 110,8	-29 202,5	-17 550,1	0,0	-2 389,6	0,0	-417 111,8
Pozostałe	258,4	-622,3	0,5	2,7	12,5	-0,1	-283,6	-631,9
Razem	3 270 761,7	-513 190,1	306 682,4	567 857,5	242 201,6	278 620,0	-283,6	4 152 649,5

Zmiana								
w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	Razem
Dłużne papiery wartościowe	1 335 509,3	48 305,9	99 714,9	44 498,8	11 401,2	-4 763,1	0,0	1 534 667,0
Lokaty terminowe	39 341,1	33 898,6	3 464,1	-2 465,9	20 939,4	6 928,8	0,0	102 106,1
Lokaty reverse repo	134 483,1	29 486,3	9 116,0	17 656,4	0,0	2 658,0	0,0	193 399,8
Lokaty repo	-140 530,9	-17 092,4	-9 651,8	-14 032,3	0,0	-2 389,6	0,0	-183 697,0
Pozostałe	25,3	15 825,5	-51,2	-4,5	-22,2	0,2	210,5	15 983,6
Razem	1 368 827,9	110 423,9	102 592,0	45 652,5	32 318,4	2 434,3	210,5	1 662 459,5

Wzrost o 1.662.459,5 tys. zł wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych wystąpił w warunkach:

- zwiększenia poziomu podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych¹⁰ w ujęciu średniorocznym (ich średni poziom wyniósł 354.047,4 mln zł w 2018 r. w porównaniu z 344.426,7 mln zł¹¹ w 2017 r.), oraz
- średniorocznej aprecjacji złotego w stosunku do wszystkich walut za wyjątkiem EUR, w których inwestowane są rezerwy walutowe.

Średnioroczne kursy walut obcych

w złotych	2017	2018	Zmiana
USD	3,7777	3,6134	-0,1643
EUR	4,2576	4,2623	0,0047
GBP	4,8601	4,8170	-0,0431
AUD	2,8934	2,6972	-0,1962
NOK	0,4567	0,4438	-0,0129
NZD	2,6837	2,4980	-0,1857

¹⁰ W ramach podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych uwzględniono: lokaty terminowe, lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (samodzielne) oraz dłużne papiery wartościowe.

¹¹ W 2018 roku nastąpiła zmiana metodologii kalkulowania poziomu podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym, w konsekwencji czego dokonano rekalkulacji i aktualizacji danych za 2017 rok.

Wzrost wyniku z tytułu odsetek dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych dotyczył przede wszystkim dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych, na co wpływ miało:

- zwiększenie średniej stopy zwrotu z papierów wartościowych w USD i GBP, oraz
- zwiększenie udziału papierów wartościowych w strukturze inwestycyjnej podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych w warunkach wzrostu poziomu podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym.

Struktura inwestycyjna podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym

%	2017*	2018	Zmiana
Lokaty terminowe	12,0	10,1	-1,9 p.p.
Lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (samodzielne)	1,0	0,1	-0,9 p.p.
Dłużne papiery wartościowe	87,0	89,8	2,8 p.p.

* W 2018 roku nastąpiła zmiana metodologii kalkulowania poziomu podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym, w konsekwencji czego dokonano rekalkulacji i aktualizacji danych za 2017 rok.

Przychody z tytułu odsetek od złota (por. Nota 1 i Nota 3)

Pozycja obejmuje przychody z odsetek od lokat terminowych w złocie, które są naliczane i wypłacane w USD. Spadek pozycji w 2018 r. był skutkiem:

- zmniejszenia średniorocznego oprocentowania lokat, oraz
- aprecjacji złotego w stosunku do USD w ujęciu średniorocznym,

przy jednocześnie wyższym średniorocznym poziomie lokat w złocie w 2018 r. (3.340,1 tys. uncji złota) w porównaniu do 2017 r. (3.117,8 tys. uncji złota).

Wynik z tytułu odsetek od należności/zobowiązań związanych z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (por. Nota 2 i Nota 17)

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	Zmiana
Odsetki od transzy rezerwowej	4 690,6	11 950,5	0,0	0,0	4 690,6	11 950,5	7 259,9
Odsetki od rachunku bieżącego w MFW	7 993,8	14 130,6	0,0	0,0	7 993,8	14 130,6	6 136,8
Odsetki od pożyczek udzielonych MFW	5 319,1	6 285,5	0,0	0,0	5 319,1	6 285,5	966,4
Odsetki od alokacji SDR	0,0	0,0	35 409,2	62 262,4	-35 409,2	-62 262,4	-26 853,2
Razem	18 003,5	32 366,6	35 409,2	62 262,4	-17 405,7	-29 895,8	-12 490,1

Zmiana przychodów/kosztów z tytułu odsetek od pozycji związanych z MFW była wypadkową następujących czynników:

- wzrostu średnioważonego oprocentowania SDR z 0,525% w 2017 r. do 0,933% w 2018 r.,
- aprecjacji złotego w stosunku do SDR w ujęciu średniorocznym z 5,2367 zł w 2017 r. do 5,1111 zł w 2018 r.,
- wyższego średniorocznego poziomu należności z tytułu oprocentowanej części transzy rezerwowej (wzrost z 173.354,8 tys. SDR w 2017 r. do 243.790,2 tys. SDR w 2018 r.)¹², przy jednocześnie niższych średniorocznych poziomach należności: z tytułu rachunku bieżącego w MFW (spadek z 299.985,1 tys. SDR w 2017 r. do 298.383,0 tys. SDR w 2018 r.) oraz z tytułu pożyczek udzielonych MFW (spadek z 199.085,2 tys. SDR w 2017 r. do 132.145,9 tys. SDR w 2018 r.).

Wynik z tytułu odsetek i dyskonta od instrumentów polityki pieniężnej (por. Nota 11)

Spadek o 107.441,0 tys. zł ujemnego wyniku z odsetek i dyskonta od instrumentów wykorzystywanych w ramach operacji polityki pieniężnej był głównie spowodowany:

- niższymi o 353.220,9 tys. zł kosztami odsetek od rezerwy obowiązkowej, co było efektem obniżenia oprocentowania rezerwy obowiązkowej od 1 stycznia 2018 r. przy jednoczesnym wzroście średniego poziomu rezerwy obowiązkowej w ciągu roku,

Średni poziom rezerwy obowiązkowej* oraz średnioroczne oprocentowanie rezerwy obowiązkowej

w mln złotych / %	2017	2018	Zmiana
Rezerwa obowiązkowa	41 697,3	41 972,6	275,3
Oprocentowanie rezerwy obowiązkowej	1,35	0,50	-0,85 p.p.

* Kwoty rezerwy obowiązkowej obliczane przy uwzględnieniu okresów rezerwowych, ważone liczbą dni w okresie.

- wyższymi o 243.128,2 tys. zł kosztami dyskonta od bonów pieniężnych NBP.

w tys. złotych	2017	2018	Zmiana
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach podstawowych operacji polityki pieniężnej	1 082 121,0	1 324 373,7	242 252,7
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach dostrajających operacji polityki pieniężnej	25 495,4	26 370,9	875,5
Razem	1 107 616,4	1 350 744,6	243 128,2

¹² Wartość nieoprocentowanej części transzy rezerwowej jest stała i wynosi 56.236,0 tys. SDR (por. Nota 2).

Powyższa zmiana była spowodowana wzrostem średniorocznego poziomu emisji bonów pieniężnych NBP zarówno w ramach podstawowych, jak i dostrajających operacji polityki pieniężnej.

Średnioroczny poziom operacji podstawowych i dostrajających^{*} oraz średnioroczny poziom stopy referencyjnej

w mln złotych / %	2017	2018	Zmiana
Operacje podstawowe	71 076,0	86 982,7	15 906,7
Operacje dostrajające	1 674,1	1 731,7	57,6
Stopa referencyjna NBP	1,50	1,50	0,0 p.p.

* Do wyliczenia wielkości średniorocznych operacji podstawowych i dostrajających uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

Inne przychody / koszty z tytułu odsetek

W ramach *Innych przychodów / kosztów z tytułu odsetek* ujmowane są głównie koszty odsetek od rachunków prowadzonych przez NBP dla budżetu państwa, przychody z odsetek od kredytów refinansowych udzielonych w innej formie określonej przez Zarząd NBP oraz przychody i koszty odsetek związane z rozliczeniami w TARGET2.

Nota 29 Przychody/koszty z operacji finansowych

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	Zmiana
Zrealizowane różnice kursowe	3 496 116,5	5 530 124,4	3 513 779,0	1 166 554,9	-17 662,5	4 363 569,5	4 381 232,0
Zrealizowane różnice cenowe, w tym	2 605 108,3	1 326 716,9	2 031 383,0	2 298 774,5	573 725,3	-972 057,6	-1 545 782,9
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	836 112,2	505 302,1	467 514,1	1 314 248,2	368 598,1	-808 946,1	-1 177 544,2
- z instrumentów finansowych pozabilansowych, w tym	1 768 996,1	821 414,8	1 563 868,9	984 526,3	205 127,2	-163 111,5	-368 238,7
• z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe	29 933,5	47 380,5	30 104,8	41 419,5	-171,3	5 961,0	6 132,3
• z gwarantowanych transakcji giełdowych (bond futures)	1 739 062,6	774 034,3	1 533 764,1	943 106,8	205 298,5	-169 072,5	-374 371,0
Pozostałe przychody/koszty z operacji finansowych	4,6	2,0	2,0	10,8	2,6	-8,8	-11,4
Razem	6 101 229,4	6 856 843,3	5 545 164,0	3 465 340,2	556 065,4	3 391 503,1	2 835 437,7

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Pozostałe	Razem
2017	1 835 260,1	-231 317,6	-1 396 766,2	177 160,9	-65 892,0	-338 903,7	1 190,3	1 605,7	-17 662,5
2018	2 525 615,8	671 463,8	492 177,7	-100 362,0	578 087,8	111 674,1	95 119,0	-10 206,7	4 363 569,5
Zmiana	690 355,7	902 781,4	1 888 943,9	-277 522,9	643 979,8	450 577,8	93 928,7	-11 812,4	4 381 232,0

Wzrost wyniku z tytułu zrealizowanych różnic kursowych w 2018 r. był spowodowany głównie wzrostem wolumenu sprzedaży walut obcych w warunkach średniorocznego wzrostu różnicy między kursem średnim NBP a średnim kosztem zasobu walut obcych.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	Razem
2017	11 989,9	68 613,8	139 814,6	138 733,6	9 446,2	368 598,1
2018	-891 819,8	69 266,7	-30 858,1	44 465,1	0,0	-808 946,1
Zmiana	-903 809,7	652,9	-170 672,7	-94 268,5	-9 446,2	-1 177 544,2

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NZD	Razem
2017	-1 850,0	-3 921,1	1 817,9	3 850,2	-68,3	-171,3
2018	-4 828,1	-990,9	-962,6	12 742,6	0,0	5 961,0
Zmiana	-2 978,1	2 930,2	-2 780,5	8 892,4	68,3	6 132,3

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z dziennej wyceny gwarantowanych transakcji giełdowych (bond futures)

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	Razem
2017	206 022,0	-11 418,3	10 694,8	205 298,5
2018	-142 665,2	-23 094,3	-3 313,0	-169 072,5
Zmiana	-348 687,2	-11 676,0	-14 007,8	-374 371,0

Nota 30 Koszty niezrealizowane

w tys. złotych	2017	2018	Zmiana
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	13 092 709,6	835 517,7	-12 257 191,9
Ujemne różnice z wyceny cenowej, w tym	659 285,1	198 938,8	-460 346,3
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	659 271,5	198 610,8	-460 660,7
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	13,6	328,0	314,4
Razem	13 751 994,7	1 034 456,5	-12 717 538,2

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP¹³ (por. Nota 22). Ujemne różnice z wyceny kursowej w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	2017	2018	Zmiana
USD	5 672 532,6	0,0	-5 672 532,6
EUR	1 892 538,3	0,0	-1 892 538,3
GBP	2 207 578,4	0,0	-2 207 578,4
AUD	1 452 458,8	552 387,7	-900 071,1
NOK	1 304 581,0	283 076,6	-1 021 504,4
NZD	561 710,0	0,0	-561 710,0
Pozostałe	1 310,5	53,4	-1 257,1
Razem	13 092 709,6	835 517,7	-12 257 191,9

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z niższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Ujemne różnice cenowe w podziale na papiery wartościowe nominowane w poszczególnych walutach obcych przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	2017	2018	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	461 925,7	178 372,5	-283 553,2
Papiery wartościowe w EUR	102 460,3	989,1	-101 471,2
Papiery wartościowe w GBP	59 536,3	8 115,7	-51 420,6
Papiery wartościowe w AUD	35 349,2	0,0	-35 349,2
Papiery wartościowe w NOK	0,0	11 133,5	11 133,5
Razem	659 271,5	198 610,8	-460 660,7

Ujemne różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych dotyczyły na 31.12.2017 i 31.12.2018 transakcji terminowych sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w AUD (por. Nota 18 i Nota 26).

Nota 31 Przychody z tytułu rozwiązania/ koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych

W 2018 r. koszty w wysokości 3.874.387,4 tys. zł były efektem utworzenia rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych. Z kolei w 2017 r. przychody w wysokości

¹³ W przypadku ujemnego zasobu waluty obcej ujemne różnice z wyceny kursowej są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu z wyższym od niego kursem średnim NBP.

10.807.911,6 tys. zł były wynikiem całkowitego wykorzystania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (por. Nota 23).

Nota 32 Przychody z tytułu opłat i prowizji

w tys. złotych	2017	2018	Zmiana
Za prowadzenie przez NBP rachunków bankowych	534,9	526,4	-8,5
Za wykonanie zleceń płatniczych	31 259,8	31 648,3	388,5
Pozostałe przychody z tytułu opłat i prowizji	15 205,9	12 606,1	-2 599,8
Razem	47 000,6	44 780,8	-2 219,8

Spadek pozostałych przychodów w 2018 r. dotyczył głównie przychodów z opłat za niedostarczenie w terminie papierów wartościowych przez kontrahentów NBP (tzw. *fails charges*¹⁴), które w 2018 r. wyniosły 1.849,5 tys. zł w porównaniu z 4.673,8 tys. zł w 2017 r.

Nota 33 Koszty z tytułu opłat i prowizji

w tys. złotych	2017	2018	Zmiana
Za otwarcie i prowadzenie rachunków NBP	6 691,8	7 170,5	478,7
Za wykonanie własnych zleceń płatniczych	3 537,5	3 889,9	352,4
Z tytułu zastępczej obsługi kasowej	6 767,9	4 417,4	-2 350,5
Pozostałe koszty z tytułu opłat i prowizji	18 229,6	18 565,2	335,6
Razem	35 226,8	34 043,0	-1 183,8

Spadek kosztów z tytułu zastępczej obsługi kasowej wynikał głównie ze spadku liczby rachunków bankowych obsługiwanych w ramach tej usługi (por. Nota 12).

Ponadto, w ramach pozostałych kosztów odnotowano m.in.:

- wzrost kosztów opłat transakcyjnych związanych z zawieraniem transakcji futures z 1.559,2 tys. zł w 2017 r. do 3.256,7 tys. zł w 2018 r.,
- spadek kosztów opłat z tytułu braku dostarczenia w terminie papierów wartościowych (tzw. *fails charges*) z 3.195,6 tys. zł w 2017 r. do 1.392,4 tys. zł w 2018 r. (por. Nota 32).

¹⁴ *Fails charges* dotyczą transakcji kupna/sprzedazy papierów wartościowych oraz transakcji repo/reverse repo w USD. Opłaty są naliczane, gdy jedna strona dostarczy papiery wartościowe drugiej stronie z datą późniejszą niż uzgodniona.

Nota 34 Przychody z tytułu akcji i udziałów

Pozycja obejmuje przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. Nota 6).

w tys. złotych	2017	2018	Zmiana
Dywidendy otrzymane, w tym	17 289,4	14 703,6	-2 585,8
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	4 965,0	4 702,5	-262,5
- Bank Rozrachunków Międzynarodowych	12 324,4	10 001,1	-2 323,3

Nota 35 Pozostałe przychody

W 2018 r. pozycja wyniosła 87.289,2 tys. zł i obejmowała głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich, przychody z wynajmu pomieszczeń biurowych oraz przychody ze sprzedaży środków trwałych. Spadek przychodów o 25.707,9 tys. zł w porównaniu z 2017 r. był głównie wynikiem niższych przychodów ze sprzedaży środków trwałych.

Nota 36 Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia

w tys. złotych	2017	2018	Zmiana
Koszty wynagrodzeń	388 700,0	424 232,9	35 532,9
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	11 770,1	23 705,5	11 935,4
Koszty narzutów na wynagrodzenia, w tym	86 484,9	96 054,0	9 569,1
- Pracowniczy Program Emerytalny	24 713,5	26 885,9	2 172,4
Razem	486 955,0	543 992,4	57 037,4

W 2018 r. przeciętne zatrudnienie w NBP ukształtowało się na poziomie 3.280 etatów i było niższe o 1 etat w porównaniu do 2017 r.

W 2018 r. wyższe koszty wynagrodzeń wynikały głównie z przyjętej polityki kadrowo-płacowej.

W 2017 i 2018 r. koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników w podziale na poszczególne tytuły kształtowały się następująco (por. Nota 21).

w tys. złotych	2017		2018	
	Koszt utworzenia rezerw	Zyski/straty aktuarialne*	Koszt utworzenia rezerw	Zyski/straty aktuarialne*
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	11 770,1	2 103,7	23 705,5	9 530,6
- z tytułu odpraw emerytalnych	4 884,0	38,8	8 740,2	4 186,0
- z tytułu odpraw rentowych	211,6	23,8	238,6	52,3
- z tytułu nagród jubileuszowych	6 674,5	2 041,1	9 802,5	5 292,3
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	0,0**	-	4 924,2	-

* Zyski i straty aktuarialne to efekt zmian założeń aktuarialnych, takich jak prawdopodobieństwo rezygnacji pracownika z pracy, umieralność, stopa dyskontowa czy poziom przyszłych wynagrodzeń. Zyski aktuarialne są prezentowane ze znakiem (-)

** W przypadku rezerwy na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe w 2017 r. wystąpiły przychody z jej częściowego rozwiązania, ujęte w pozycji *Pozostałe przychody*.

Nota 37 Koszty administracyjne

w tys. złotych	2017	2018	Zmiana
Zużycie materiałów i energii	23 048,5	23 499,4	450,9
Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	10 855,3	13 285,3	2 430,0
Podróże służbowe	4 270,1	4 377,8	107,7
Usługi obce	153 039,1	166 458,4	13 419,3
Podatki i opłaty	22 042,1	21 983,9	-58,2
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	4 632,6	4 633,3	0,7
Pozostałe koszty administracyjne	10 372,9	17 572,3	7 199,4
Razem	228 260,6	251 810,4	23 549,8

Zmiana pozycji była głównie wynikiem zwiększenia:

- kosztów usług obcych, przede wszystkim w zakresie kosztów informacji i promocji NBP w związku z obchodami 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości oraz w zakresie obsługi systemów informatycznych i konserwacji sprzętu teleinformatycznego oraz urządzeń kasowo-skarbcowych,
- pozostałych kosztów administracyjnych, przede wszystkim w związku z wyższymi kosztami dofinansowań przedsięwzięć edukacyjnych.

Nota 38 Koszty amortyzacji

w tys. złotych	2017	2018	Zmiana
Koszty amortyzacji środków trwałych	60 795,9	61 240,7	444,8
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych	21 195,9	24 495,6	3 299,7
Razem	81 991,8	85 736,3	3 744,5

Nota 39 Koszty emisji znaków pieniężnych

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2018 r. pozycja wyniosła 260.891,9 tys. zł i była o 19.197,0 tys. zł niższa w porównaniu z 2017 r. Spadek pozycji był głównie wynikiem:

- zmniejszenia kosztów emisji banknotów powszechnego obiegu w wyniku spadku liczby zamówionych banknotów o nominałe 10 zł, 20 zł, 50 zł, 200 zł i 500 zł, przy wyższych cenach ich zakupu,

przy jednoczesnym:

- zwiększeniu kosztów emisji monet kolekcjonerskich głównie w wyniku wzrostu kosztu zużycia złota na ich produkcję.

Nota 40 Pozostałe koszty

W 2018 r. pozycja wyniosła 11.123,9 tys. zł i obejmowała głównie koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich. Spadek kosztów o 1.481,8 tys. zł w porównaniu z 2017 r. był przede wszystkim rezultatem niższych kosztów z tego tytułu.

Nota 41 Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział

Wynik finansowy NBP za 2018 r. wyniósł zero, w związku z czym w 2019 r. nie nastąpi wpłata do budżetu państwa ani nie zostanie dokonany odpis na fundusz rezerwowy NBP¹⁵.

¹⁵ Zgodnie z art. 62 i 69 ustawy o NBP zysk NBP podlega podziałowi (w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów) na:

- odpis na fundusz rezerwowy NBP (5% zysku),
- wpłatę z zysku NBP do budżetu państwa.

8. Pozostałe noty objaśniające

Nota 42 Zdarzenia po dacie bilansu

Aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC

W dniu 1 stycznia 2019 r. dokonano aktualizacji klucza subskrypcji kapitału EBC, która zgodnie z art. 29 Statutu ESBC i EBC jest przeprowadzana regularnie co pięć lat na podstawie danych o liczbie ludności i wielkości produktu krajowego brutto państw Unii Europejskiej przekazanych EBC przez Komisję Europejską. W wyniku tej aktualizacji udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wzrósł do 5,2068%, co odpowiada kwocie 563.636,5 tys. EUR. W rezultacie wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wzrosła do 21.136,4 tys. EUR. Odpowiednia płatność na rzecz EBC w kwocie 340,2 tys. EUR została dokonana przez NBP w dniu 2 stycznia 2019 r.

Należności od banków krajowych z tytułu udzielonych kredytów refinansowych

W pierwszym kwartale 2019 r. dokonano całkowitej spłaty należności od banków krajowych z tytułu kredytów refinansowych udzielonych w innej formie określonej przez Zarząd NBP. Saldo tych należności na 31 grudnia 2018 r. wynosiło 5.643.437,2 tys. zł. (por. Nota 4).

9. Ryzyko finansowe i operacyjne

W NBP funkcjonuje system zarządzania ryzykiem stanowiący ciągły i powtarzalny proces decyzyjny, wspomagający – przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych – osiągnięcie celów banku. Obejmuje on:

- w zakresie ryzyka finansowego – działalność Departamentu Zarządzania Ryzykiem Finansowym odpowiedzialnego za zarządzanie tym ryzykiem;
- w zakresie ryzyka operacyjnego:
  - zdecentralizowane zarządzanie ryzykiem operacyjnym – dokonywane przez dyrektorów departamentów Centrali i Oddziałów Okręgowych NBP, którzy na bieżąco monitorują i oceniają poziom ryzyka operacyjnego i na tej podstawie podejmują działania ograniczające występowanie ryzyka w swojej jednostce,
  - działalność Departamentu Ryzyka Operacyjnego i Zgodności, który stale monitoruje i analizuje ryzyko operacyjne w skali NBP, opracowuje regulacje oraz projekty rozwiązań dotyczące zmian procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym. Przygotowuje także sprawozdawczość na temat ryzyka operacyjnego dla Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym i Zarządu NBP,
  - Komisję ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, która dokonuje oceny efektywności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP, monitoruje bieżący poziom ryzyka operacyjnego i analizuje przyczyny powstawania ryzyka na poziomie wysokim lub nieakceptowalnym. Przedstawia i rekomenduje również Zarządowi NBP propozycje rozwiązań i zmian w tym obszarze;
- podejmowanie przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym, na podstawie otrzymywanych informacji na temat ryzyka finansowego i operacyjnego.

Zadania realizowane w ramach zarządzania ryzykiem obejmują m.in.:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- pomiar poziomu ryzyka oraz jego akceptację bądź brak akceptacji,
- dobór mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,
- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem.

9.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe (stopy procentowej i kursowe). Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest poprzez system limitów, ustalany w sposób uwzględniający również ograniczenie ryzyka koncentracji. Ekspozycja na poszczególne rodzaje ryzyka, w ramach przyjętych ograniczeń, jest monitorowana na bieżąco przez Departament

Zarządzania Ryzykiem Finansowym. Analiza ekspozycji na ryzyko finansowe jest regularnie przedstawiana Zarządowi NBP.

9.1.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciężących na nim zobowiązań (w szczególności niespłacenia całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie) lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

9.1.1.1. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Poniżej przedstawiono maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe związane z aktywami NBP, bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń (ekspozycje przedstawione w tabeli są oparte na kwotach ujętych w bilansie).

Ekspozycja na ryzyko kredytowe NBP wynika głównie z aktywów finansowych związanych z zarządzaniem rezerwami walutowymi (pozycja A.2.2 bilansu).

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Pozycja bilansu
Rachunki bieżące w złocie	802 775,4	2 265 651,6	A.1
Lokaty terminowe w złocie	13 429 773,0	16 905 097,9	A.1
Należności od MFW	3 374 388,1	4 819 450,5	A.2.1
Rachunki bieżące w walutach obcych	12 470 822,1	10 293 530,8	A.2.2
Lokaty terminowe w walutach obcych	26 289 397,0	37 477 995,2	A.2.2
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	29 795 939,6	37 849 982,3	A.2.2
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	307 350 022,7	329 190 814,2	A.2.2
Zapasy banknotów i monet zagranicznych	152 894,3	195 945,7	A.2.2
Inne należności w walutach obcych	1 440,1	40 307,2	A.2.2
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej pozostałym monetarnym instytucjom finansowym	0,0	5 643 437,2	A.6
Pozostałe*	173 133,5	146 344,2	A.6, A.10.3, A.10.5
Razem	393 840 585,8	444 828 556,8	

* Dotyczy głównie kredytów i pożyczek udzielonych w walucie krajowej (por. Nota 9).

Ponadto przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 27) NBP zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 1.285.400,0 tys. SDR, z czego do wykorzystania na 31.12.2018 pozostało 1.180.225,0 tys. SDR,
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 6.270.000,0 tys. EUR, z czego do wykorzystania na 31.12.2018 pozostało 6.270.000,0 tys. EUR.

Poniżej przedstawiono koncentrację maksymalnej ekspozycji NBP na ryzyko kredytowe w ujęciu sektorowym kontrahenta.

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018
Institucje rządowe i samorządowe	301 010 723,9	316 528 174,8
- Zagraniczne instytucje rządowe szczebla centralnego	292 726 332,0	308 162 309,8
- Pozostałe	8 284 391,9	8 365 865,0
Monetarne instytucje finansowe	69 130 267,3	86 001 000,2
- Zagraniczne instytucje kredytowe	46 289 878,8	55 659 058,3
- Banki centralne, BIS oraz MFW	22 827 009,9	24 685 191,8
- Krajowe instytucje kredytowe	13 378,6	5 656 750,1
Międzynarodowe organizacje finansowe	740 242,6	904 068,3
Niemonetarne instytucje finansowe	21 353 864,3	38 189 416,6
Sektor niefinansowy	1 452 589,1	3 009 944,0
Pozostałe	152 898,6	195 952,9
Razem	393 840 585,8	444 828 556,8

Poniżej przedstawiono koncentrację maksymalnej ekspozycji NBP na ryzyko kredytowe w ujęciu geograficznym kontrahenta.

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018
Stany Zjednoczone	155 831 299,5	170 814 719,9
Strefa euro	118 284 203,1	125 262 038,1
Wielka Brytania	66 720 024,4	83 307 373,1
Australia	26 034 926,8	27 657 150,1
Norwegia	11 849 103,5	11 847 833,0
Nowa Zelandia	5 300 959,4	6 224 804,3
Polska	170 244,9	5 787 484,3
Dania	304 809,5	1 989 856,4
Szwecja	1 788 320,0	1 856 175,7
Szwajcaria	158 033,2	1 684 677,0
Pozostałe	7 398 661,5	8 396 444,9
Razem	393 840 585,8	444 828 556,8

9.1.1.2. Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi

W procesie zarządzania rezerwami dewizowymi NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka kredytowego:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i obligacji korporacyjnych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,
- ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych,
- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,
- zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak również wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

Dominująca część rezerw dewizowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. Skala inwestycji na rynku obligacji korporacyjnych jest niewielka. Również udział lokat w rezerwach dewizowych jest niski - transakcje zawierane są na krótkie terminy, z bankami o wysokiej wiarygodności kredytowej.

9.1.1.2.1. Jakość kredytowa lokat terminowych

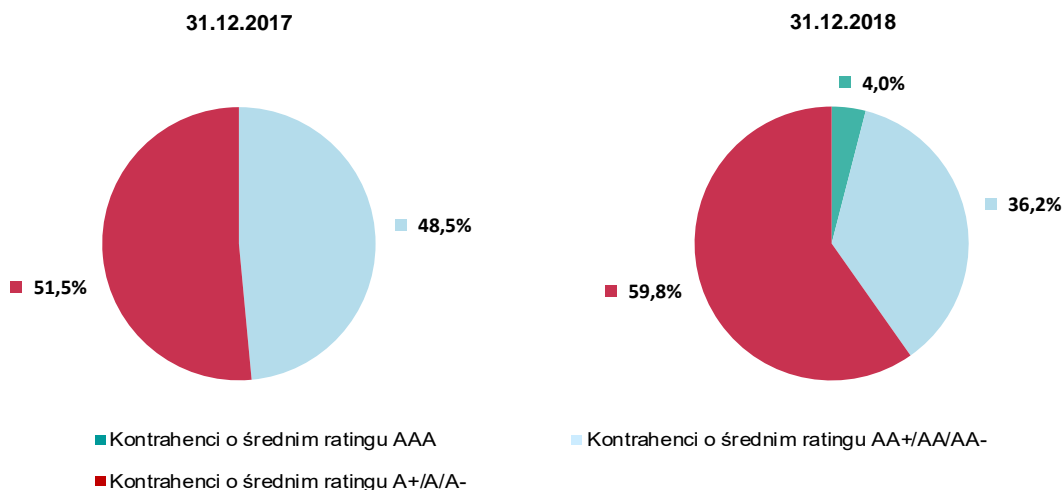
Kondycja finansowa kontrahentów NBP, z którymi zawierane są lokaty terminowe w ramach zarządzania rezerwami walutowymi i złotem, monitorowana jest na bieżąco na podstawie codziennych informacji agencji ratingowych dotyczących zmian ocen wiarygodności kredytowej oraz prognoz ratingowych, a także implikowanych ratingów wyznaczanych w oparciu o rynkowe kwotowania CDS.

Poniższy wykres przedstawia strukturę zaangażowania w lokaty terminowe związane z zarządzaniem rezerwami walutowymi według średniego ratingu kontrahentów na 31.12.2017 i 31.12.2018.¹⁶

---

¹⁶ Struktura zaangażowania w lokaty terminowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania limitów inwestycyjnych dla kontrahentów lokat terminowych.

Wykres 1. Struktura zaangażowania w lokaty terminowe według średniego ratingu kontrahenta na 31.12.2017 i 31.12.2018

NBP zawiera lokaty terminowe również z bankami centralnymi krajów spełniających przyjęte wymogi ratingowe. Na 31.12.2018 NBP posiadał lokaty terminowe w trzech bankach centralnych, o łącznej wartości nominalnej 6.698.777,1 tys. zł, natomiast na 31.12.2017 w dwóch bankach centralnych o łącznej wartości 6.130.219,7 tys. zł.

9.1.1.2.2. Jakość kredytowa dłużnych papierów wartościowych

Poniższa tabela przedstawia zaangażowanie NBP w dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy, banki centralne i pozostałe podmioty.

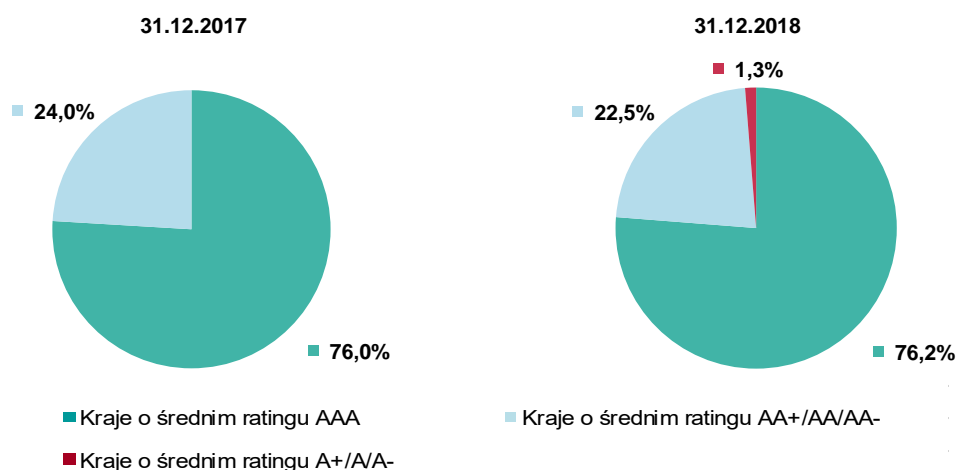
w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
Rządowe dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	292 725 681,7	308 162 202,3	15 436 520,6
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych emitowane przez banki centralne	174 558,7	0,0	-174 558,7
Pozostałe dłużne papiery wartościowe w walutach obcych, w tym:	14 449 782,3	21 028 611,9	6 578 829,6
- korporacyjne w USD	1 420 513,6	3 103 132,8	1 682 619,2
Razem	307 350 022,7	329 190 814,2	21 840 791,5

Rządowe dłużne papiery wartościowe i dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki centralne

Przy ocenie jakości kredytowej papierów wartościowych emitowanych przez rządy i banki centralne wykorzystywane są m.in. ratingi wiarygodności kredytowej kraju emitenta papierów wartościowych. Poniżej przedstawiono strukturę zaangażowania w rządowe papiery wartościowe oraz papiery wartościowe emitowane przez banki centralne z uwzględnieniem średniego ratingu

kraju emitenta.¹⁷ W 2018 r. NBP dokonywał inwestycji w papiery wartościowe krajów o ratingu co najmniej na poziomie A-/Baa1.

Wykres 2. Struktura zaangażowania w rządowe papiery wartościowe oraz papiery wartościowe emitowane przez banki centralne z uwzględnieniem średniego ratingu kraju emitenta na 31.12.2017 i 31.12.2018

Pozostałe dłużne papiery wartościowe

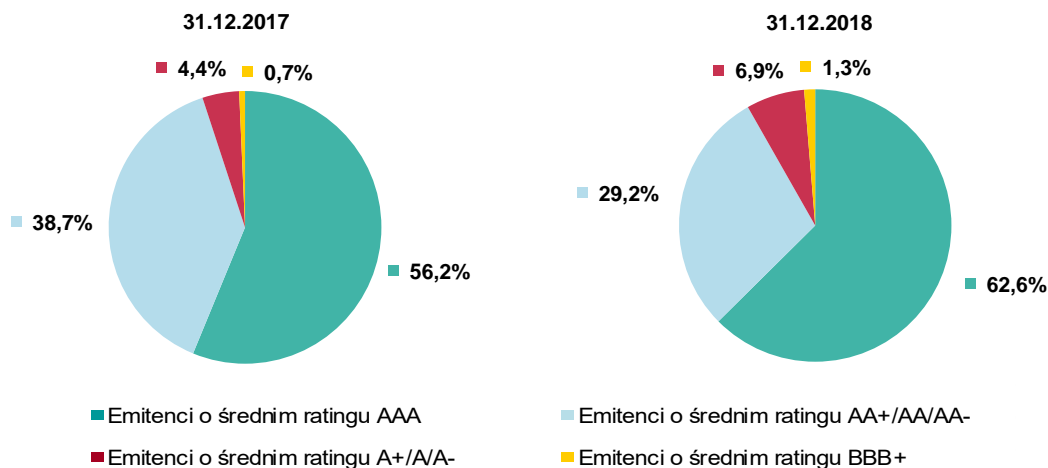
Ocena jakości kredytowej emitentów pozostałych papierów wartościowych jest przeprowadzana w oparciu o model punktowy uwzględniający: status emitenta, ratingi przyznawane przez agencje ratingowe oraz dane finansowe emitenta.

Poniższy wykres przedstawia strukturę zaangażowania w pozostałe papiery wartościowe według średniego ratingu emitenta na 31.12.2017 i 31.12.2018.¹⁸

¹⁷ Struktura zaangażowania w papiery wartościowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania ryzyka kredytowego.

¹⁸ Struktura zaangażowania w papiery wartościowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania limitów inwestycyjnych dla emitentów pozostałych papierów wartościowych.

Wykres 3. Struktura zaangażowania w pozostałe papiery wartościowe według średniego ratingu emitenta na 31.12.2017 i 31.12.2018

9.1.1.3. Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych

NBP, wspierając płynność systemu finansowego, może udzielać bankom kredytu refinansowego w złotych w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych. Banki korzystają w szczególności z kredytu technicznego, a także kredytu lombardowego. Banki wykorzystują również kredyt w ciągu dnia w euro. NBP może również, na wniosek banku, udzielić kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP.

Łączna kwota wykorzystanego kredytu w skali roku *

w mln złotych / euro	2017	2018	Zmiana
Kredyt lombardowy	12,6	57,4	44,8
Kredyt techniczny	11 544 493,1	12 155 347,2	610 854,1
Kredyt w ciągu dnia w euro	12 663,0	22 301,7	9 638,7

* Wartości kredytu technicznego i kredytu w ciągu dnia w euro są sumą dziennego wykorzystania tych kredytów, natomiast wartość dla kredytu lombardowego jest liczona za dni wykorzystywania.

Ryzyko związane z tymi operacjami ograniczane jest poprzez stosowanie zabezpieczeń spełniających kryteria określone przez NBP.

Podstawowym zabezpieczeniem przedstawianym przez banki są papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa oraz NBP w złotych. Lista akceptowanych aktywów zabezpieczających obejmuje również inne papiery wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych – listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w PLN, a także – dla kredytu lombardowego – papiery skarbowe w EUR.

W przypadku kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP stosowane może być szersze spektrum zabezpieczeń. Udzielone kredyty refinansowe zostały zabezpieczone głównie portfelami wierzytelności kredytowych, spełniających kryteria określone przez NBP (por. Nota 4). W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że na 31.12.2018 zdyskontowana wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych z kredytów refinansowych przewyższa ich wartość bilansową.

Przy określaniu wymaganej wysokości zabezpieczenia stosowany jest współczynnik redukcji wartości aktywów zabezpieczających (*haircut*), służący uwzględnieniu ryzyka niekorzystnych zmian cen rynkowych oraz kursów walutowych.

W pierwszym kwartale 2019 r. dokonano całkowitej spłaty należności od banków krajowych z tytułu kredytów refinansowych udzielonych w innej formie określonej przez Zarząd NBP. Saldo tych należności na 31 grudnia 2018 r. wynosiło 5.643.437,2 tys. zł. (por. Nota 42).

Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi w Umowie w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunku w euro w systemie TARGET2-NBP, a jego zabezpieczeniem mogą być obligacje skarbowe będące przedmiotem fixingu na BondSpot S.A., zaakceptowane przez EBC (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

9.1.1.3.1. Należności przeterminowane z tytułu krajowych operacji kredytowych

Na dzień 31.12.2018 NBP posiadał przeterminowaną należność w kwocie 99.799,8 tys. zł (123.396,7 tys. zł na 31.12.2017) od banku krajowego w upadłości likwidacyjnej z tytułu udzielonego w 2015 r. kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP (por. Nota 9). Zabezpieczenie niespłaconej na dzień bilansowy części kredytu stanowiły wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP. W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że na 31.12.2018 zdyskontowana wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych z zabezpieczenia w pełni pokrywa wartość bilansową należności. Wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP, stanowiących zabezpieczenie kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP nie wchodzi do masy upadłości banku krajowego zgodnie z przepisami zawartymi w art. 67 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze¹⁹ (Dz. U z 2015 r. poz. 233, z późn. zm.).

¹⁹ Z dniem 1 stycznia 2016 r. stosownie do art. 428 pkt 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978) tytuł ustawy otrzymał brzmienie "Prawo upadłościowe". Tym niemniej zgodnie z art. 449 tej ustawy (tj. Prawa restrukturyzacyjnego), w sprawach, w których przed dniem wejścia w życie ustawy, tj. przed 1 stycznia 2016 r., wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, stosuje się przepisy dotychczasowe, tj. przepisy ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2016 r.

9.1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiada on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia polityki pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami zatwierdza również plan finansowy NBP.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach zapewniających niezwłoczną dostępność środków – waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzują się zasadniczo wysoką płynnością.

9.1.2.1. Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych

Poniżej przedstawiono analizę wymagalności zobowiązań finansowych NBP w walutach obcych na 31.12.2017 i 31.12.2018²⁰.

Ponadto przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 27) NBP zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 1.285.400,0 tys. SDR, z czego do wykorzystania na 31.12.2018 pozostało 1.180.225,0 tys. SDR,
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 6.270.000,0 tys. EUR, z czego do wykorzystania na 31.12.2018 pozostało 6.270.000,0 tys. EUR.

---

²⁰ Zobowiązania związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały pominięte.

31.12.2017 w tys. złotych	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.6 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.7 Zobowiązania wobec nierzydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec MFW	P.10 Pozostałe pasywa
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	18 627 430,3	18 627 430,3	0,0	0,0	0,0	18 627 430,3	18 580 018,5	47 411,8	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	17 239,9	0,0	17 239,9	0,0	0,0	17 233,6	17 233,6	0,0	0,0	0,0
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielnym przyzyczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	29 008 145,7	0,0	29 008 145,7	0,0	0,0	29 005 514,5	0,0	29 005 514,5	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	842 218,0	0,0	842 119,1	88,9	0,0	842 218,0	707 077,9	125 618,4	0,0	9 521,7
Akcesja SDR	6 489 942,6	0,0	12 015,2	0,0	6 477 927,4	6 485 630,0	0,0	0,0	6 485 630,0	0,0
Środki pieniężne w walutach obcych do wydania z tytułu transakcji bieżących (spot)	1 023 518,0	0,0	1 023 518,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-
RAZEM	56 008 494,5	18 627 430,3	30 903 037,9	98,9	6 477 927,4	54 978 026,4	19 304 330,0	29 178 544,7	6 485 630,0	9 521,7
31.12.2018 w tys. złotych	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.6 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.7 Zobowiązania wobec nierzydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec MFW	P.10 Pozostałe pasywa
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	24 668 682,6	24 668 682,6	0,0	0,0	0,0	24 668 682,6	24 630 885,7	37 796,9	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	9 214,9	0,0	9 214,9	0,0	0,0	9 205,0	9 205,0	0,0	0,0	0,0
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielnym przyzyczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	37 864 307,6	0,0	34 066 597,9	3 795 709,7	0,0	37 848 426,7	0,0	37 848 426,7	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	465 670,7	0,0	465 564,0	106,7	0,0	465 670,7	460 017,9	278,8	0,0	5 374,0
Akcesja SDR	6 830 473,2	0,0	18 688,5	0,0	6 811 784,7	6 823 985,7	0,0	0,0	6 823 985,7	0,0
Środki pieniężne w walutach obcych do wydania z tytułu transakcji bieżących (spot)	986 910,6	0,0	986 910,6	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (kupno)	49 495,4	0,0	49 495,4	0,0	0,0	-	-	-	-	-
RAZEM	70 874 755,0	24 668 682,6	35 598 471,3	3 795 816,4	6 811 784,7	69 815 970,7	25 100 106,6	37 886 502,4	6 823 985,7	5 374,0

9.1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rynkowej rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej, stosowaną przez NBP, jest *modified duration*, zwana dalej „MD”, określająca wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Ograniczając ryzyko stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, NBP określa benchmarkowy poziom MD rezerw walutowych wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2018 r. utrzymano MD rezerw na poziomie obowiązującym w roku poprzednim.

Analiza wrażliwości, przeprowadzona w oparciu o MD²¹, wykazała, że zmiana stóp procentowych o 100 pb (dla każdego portfela walutowego, równomiernie na całej długości krzywej dochodowości) spowodowałaby zmianę wartości portfeli papierów wartościowych łącznie o 6.991,1 mln zł na 31.12.2018 (na 31.12.2017 o 6.574,4 mln zł). Poniżej zaprezentowano oszacowaną w oparciu o MD zmianę wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb.

Oszacowana w oparciu o MD zmiana wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb

w mln złotych	31.12.2017	31.12.2018	Zmiana
USD	2 494,1	2 678,9	184,8
EUR	1 731,3	1 765,9	34,6
GBP	1 114,0	1 292,8	178,8
AUD	753,9	799,6	45,7
NOK	326,8	301,6	-25,2
NZD	154,3	152,3	-2,0
Razem	6 574,4	6 991,1	416,7

Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP, na koniec roku przychody powstałe z wyceny cenowej papierów wartościowych są ujmowane jako różnice z wyceny w pasywach bilansu, natomiast koszty obciążają wynik finansowy NBP.

²¹ W analizie wrażliwości wykorzystano wskaźnik MD dla poszczególnych portfeli walutowych papierów wartościowych na 31.12.2017 i 31.12.2018, jako miarę liniową zależności ceny od rentowności, a także stan portfeli papierów wartościowych na 31.12.2017 i 31.12.2018 według wartości wykorzystywanych do monitorowania MD.

9.1.4. Ryzyko kursowe

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek niekorzystnych zmian kursów na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (*Value at Risk* - VaR) wyliczaną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 4).

Zarządzając rezerwami walutowymi, NBP określa strukturę walutową benchmarku strategicznego²² wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2018 r. zachowano obowiązującą w roku poprzednim strukturę walutową benchmarku strategicznego, obejmującą:

- 44% USD,
- 27% EUR,
- 12% GBP,
- 8% AUD,
- 6% NOK,
- 3% NZD.

9.1.4.1. Ekspozycja na ryzyko kursowe

Poniżej przedstawiono wartości zasobów walutowych NBP na 31.12.2017 i 31.12.2018 w podziale na waluty, przy czym pozycje w walutach obcych związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały zaprezentowane w ramach zasobu PLN.

---

²² Benchmark strategiczny jest portfelem porównawczym odzwierciedlającym długoterminowe założenia strategii inwestycyjnej poprzez określenie struktury walutowej oraz poziomu modified duration.

31.12.2017 w tys. złotych	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA											
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14 942 147,1	0,0	14 942 147,1
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych	0,0	169 602 794,7	113 827 122,0	38 274 186,7	26 369 789,1	18 840 711,0	8 962 333,2	3 374 388,1	0,0	163 579,1	379 434 903,9
3. Należności od rezydentów w walutach obcych	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	5 230,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 230,0
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa	1 266 639,9	13 633,8	90 918,2	5 457,2	2 391,4	0,0	15 174,1	49 653,0	0,0	0,0	1 443 867,6
<i>w tym wyniki wyównania i wyrceny kursowej pozycji pozabilansowych</i>	0,0	13 633,8	0,0	5 457,2	1 741,1	0,0	15 174,1	0,0	0,0	0,0	36 006,2
AKTYWA OGÓLEM	1 267 168,9	169 616 428,5	113 918 040,2	38 279 643,9	26 372 180,5	18 840 711,0	8 977 503,3	3 424 041,1	14 942 147,1	183 579,1	395 821 447,6
PASYWA											
1. Pieniądz w obiegu	198 715 915,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	198 715 915,2
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	128 003 831,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	128 003 831,0
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	471 354,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	471 354,0
4. Zobowiązania wobec imnych rezydentów w walucie krajowej	7 581 248,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 581 248,1
5. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	2 862 039,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 862 039,9
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	0,0	785 352,9	18 360 761,3	2 806,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	157 409,6	19 304 330,0
7. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	0,0	22 025 580,2	6 654 064,1	0,0	373 339,7	125 560,7	0,0	0,0	0,0	0,0	29 178 544,7
8. Zobowiązania wobec MFV	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6 485 630,0	0,0	0,0	6 485 630,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa	180 230,0	13 874,2	9 531,7	5 754,9	2 156,8	1,6	15 174,5	0,0	0,0	72,4	226 796,1
<i>w tym wyniki wyównania i wyrceny kursowej pozycji pozabilansowych</i>	0,0	13 667,8	590,0	5 486,8	2 110,1	0,0	15 174,1	0,0	0,0	0,0	37 030,8
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	133 784,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	133 784,0
12. Różnice z wyrceny	12 604 341,4	23 048,2	30 932,7	150 672,4	8 911,3	202 261,3	203 110,7	0,0	0,0	0,0	13 223 338,0
13. Fundusze i rezerwy	2 967 483,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 967 483,8
14. Wynik finansowy	-13 332 847,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-13 332 847,2
PASYWA OGÓLEM	340 187 380,2	22 845 855,5	25 055 349,8	159 233,5	384 407,8	327 823,6	218 285,2	6 485 630,0	0,0	157 482,0	395 821 447,6
POZYCJE POZABILANSOWE											
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	0,0	490 890,0	208 660,5	188 648,1	136 364,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 024 763,6
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	0,0	136 364,0	208 270,5	282 619,5	167 110,7	0,0	230 398,9	0,0	0,0	0,0	1 024 763,6
ZASÓB NETTO	-338 920 211,3	147 125 099,0	88 863 380,4	38 026 440,0	25 957 026,0	18 512 887,4	8 528 853,2	-3 061 588,9	14 942 147,1	26 097,1	
<i>w tym:</i>											
Zasób bilansowy*	-338 920 211,3	146 770 607,0	88 863 380,4	38 120 442,0	25 985 141,7	18 512 887,4	8 759 222,1	-3 061 588,9	14 942 147,1	26 097,1	
Zasób pozabilansowy*	0,0	354 492,0	0,0	-84 002,0	-31 115,7	0,0	-230 398,9	0,0	0,0	0,0	

* Efekty wyównania do średniego kursu walut obcych (prezentowane w pozycjach A.10 i P.10) zostały ujęte w zasobie pozabilansowym. Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabelach mogą się nie sumować.

31.12.2018 w tys. złotych	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA											
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	19 928 317,3	0,0	19 928 317,3
2. Należności od niereszydentów w walutach obcych	0,0	177 395 102,2	123 762 052,2	50 328 270,8	31 580 292,8	21 848 044,3	10 108 425,9	4 819 450,6	0,0	26 387,1	419 868 025,9
3. Należności od rezydentów w walutach obcych	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Należności od niereszydentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	5 643 915,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 643 915,1
7. Długie papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa	1 237 043,9	9 699,5	100 175,8	871,4	4 040,1	3 060,5	735,1	52 212,0	0,0	0,0	1 407 838,3
w tym wyniki wymiennania i wymiery kursowej pozycji pozabilansowych	0,0	9 699,5	6 745,3	763,9	4 040,1	3 060,5	735,1	0,0	0,0	0,0	25 044,4
AKTYWA OGÓLNE	6 880 959,0	177 404 801,7	123 862 228,0	50 329 142,2	31 584 332,9	21 851 104,8	10 109 161,0	4 871 662,6	19 928 317,3	26 387,1	446 848 096,6
PASYWA											
1. Pienięż w obiegu	219 489 936,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	219 489 936,7
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	126 218 616,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	126 218 616,5
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	362 810,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	362 810,7
4. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	7 273 508,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 273 508,0
5. Zobowiązania wobec niereszydentów w walucie krajowej	2 605 986,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 605 986,1
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	0,0	1 425 364,9	23 654 158,7	15 465,9	0,0	11,4	0,0	0,0	0,0	5 107,7	25 100 108,6
7. Zobowiązania wobec niereszydentów w walutach obcych	0,0	21 464 635,6	5 304 173,3	7 952 338,7	3 164 754,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	37 886 602,4
8. Zobowiązania wobec MFV	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6 823 985,7	0,0	0,0	6 823 985,7
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa	208 662,9	9 478,2	12 723,7	1 467,1	4 420,5	1 894,7	735,4	0,0	0,0	6,8	239 079,3
w tym wyniki wymiennania i wymiery kursowej pozycji pozabilansowych	0,0	9 469,9	7 506,1	1 355,5	4 064,4	1 683,4	735,1	0,0	0,0	0,0	24 814,4
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	145 368,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	145 368,3
12. Różnice z wyceny	25 764 829,9	413 286,1	288 236,1	174 381,4	256 889,5	92 314,8	203 232,5	0,0	0,0	0,0	27 193 170,3
13. Fundusze i rezerwy	5 374 387,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 374 387,4
14. Wynik finansowy	-11 865 363,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-11 865 363,4
PASYWA OGÓLNE	375 578 643,1	23 312 764,8	29 289 891,8	8 143 653,1	3 426 064,8	94 010,9	203 967,9	6 823 985,7	0,0	5 114,5	446 848 096,6
POZYCJE POZABILANSOWE											
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	0,0	187 221,6	0,0	272 891,0	208 747,2	316 000,2	0,0	0,0	0,0	0,0	984 860,0
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	0,0	331 727,8	386 239,2	0,0	0,0	187 221,7	79 671,3	0,0	0,0	0,0	984 860,0
ZASÓB NETTO	-368 697 684,1	153 947 530,7	94 216 066,9	42 158 380,1	28 367 015,3	21 885 872,4	9 825 521,8	-1 952 323,1	19 928 317,3	21 272,6	
w tym:											
Zasób bilansowy*	-368 697 684,1	154 091 807,3	94 603 096,9	42 186 080,7	28 158 292,4	21 755 716,8	9 905 193,1	-1 952 323,1	19 928 317,3	21 272,6	
Zasób pozabilansowy*	0,0	-144 276,6	-387 000,0	272 299,4	208 722,9	130 155,6	-79 671,3	0,0	0,0	0,0	

* Efekty wymiennania do średniego kursu zasobu oraz wyceny kursowej zasobu pozabilansowego w walutach obcych (prezentowane w pozycjach A.10.P.10) zostały ujęte w zasobie pozabilansowym. Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabelach mogą się nie sumować.

9.1.4.2. Wartość zagrożona i rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (*Value at Risk* – VaR). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych, z założonym prawdopodobieństwem, nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym.

Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, oszacowane na podstawie analizy ich rozkładu. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane w oparciu o stan zasobów walut obcych w strukturze walutowej rezerw na dzień bilansowy oraz historyczne szeregi czasowe średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Na 31.12.2017 oszacowanie kwoty rezerwy wyniosło 10.807.911,6 tys. zł i było równe kwocie niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych. Na skutek wystąpienia na koniec 2017 r. kosztów niezrealizowanych wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie powodującej stratę NBP i przewyższającej utworzoną rezerwę, rezerwa została wykorzystana w całej kwocie na dobro przychodów.

Na 31.12.2018 oszacowanie kwoty rezerwy było równe kwocie niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych i wyniosło 11.865.363,4 tys. zł²³ (por. Nota 24). Biorąc pod uwagę, iż zgodnie z uchwałą nr 12/2010 rezerwę powiększa się w ciężar kosztów o kwotę niepowodującą ujemnego wyniku finansowego, na 31.12.2018 rezerwę utworzono w kwocie 3.874.387,4 tys. zł.

9.1.4.3. Ryzyko zmiany ceny złota

Ryzyko zmiany ceny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Nota 1) jest związane z możliwością spadku wartości zasobu złota na skutek niekorzystnych zmian rynkowej ceny złota.

---

²³ Zgodnie z uchwałą nr 12/2010 oszacowana rezerwa nie może być niższa od kwoty niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych.

Wpływ spadku ceny złota na wynik finansowy ograniczają przychody niezrealizowane z jego wyceny oraz rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Rozdział 2.5.13. i Nota 22).

9.1.5. Kapitał NBP

NBP jako centralny bank państwa, nie podlega regulacjom dotyczącym adekwatności kapitałowej banków.

Do składników kapitału, zgodnie z praktyką przyjętą wśród banków centralnych, NBP kwalifikuje:

- fundusz statutowy,
- fundusz rezerwowy,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych,
- rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości,
- dodatnie różnice z wyceny kursowej i cenowej,
- stratę bilansową (z lat ubiegłych i roku bieżącego),
- część zysku roku bieżącego pozostającą w NBP (to jest 5%), która zostanie przeznaczona na zwiększenie funduszu rezerwowego.

Poniżej przedstawiono wartości składników kapitału NBP.

w tys. złotych	31.12.2017	31.12.2018
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0
Fundusz rezerwowy	1 467 483,8	0,0
Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych	0,0	3 874 387,4
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2
Dodatnie różnice z wyceny kursowej i cenowej	11 605 314,8	25 575 147,1
Strata bilansowa z lat ubiegłych	-10 807 911,6	-11 865 363,4
Wynik finansowy roku bieżącego pozostający w NBP	-2 524 935,6	0,0
Razem	2 857 974,6	20 702 194,3
% sumy bilansowej NBP	0,7%	4,6%

9.1.6. Wartość rynkowa aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych

Zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, NBP wycenia aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, z wyjątkiem:

- należności i zobowiązań z tytułu rachunków bankowych, w tym lokat i depozytów terminowych,
- udzielonych kredytów i pożyczek,
- pozostałych aktywów finansowych,
- pieniądza w obiegu,
- dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez NBP.

W odniesieniu do tych instrumentów finansowych, biorąc pod uwagę ich charakterystykę (np. krótkoterminowy charakter, unikalność instrumentu) przyjęto założenie, że ich wartość bilansowa w przybliżeniu odpowiada wartości rynkowej/bieżącej.

Na podstawie stosowanych przez NBP metod ustalania wartości rynkowej dla wyceny cenowej, aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe klasyfikuje się do jednej z trzech kategorii.

Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest ustalana bezpośrednio na podstawie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów, zobowiązań lub instrumentów finansowych pozabilansowych.</p> <p>Do tej kategorii NBP zaklasyfikował dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP.*</p>	<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujące na cenach).</p> <p>Do tej kategorii NBP zaklasyfikował transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe, do wyceny których stosowany jest model zasilany parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków. Wartość tych transakcji na dzień bilansowy jest ustalana przez porównanie ceny rynkowej dłużnych papierów wartościowych z dnia wyceny z ich ceną ustaloną w umowie, zdyskontowaną na dzień spot obowiązujący dla cen rynkowych z dnia wyceny.</p>	<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których dane wejściowe nie są oparte na danych rynkowych możliwych do zaobserwowania.</p> <p>Na 31.12.2017 i 31.12.2018 NBP nie zaklasyfikował do tej kategorii żadnych aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych.</p>

* Wycenie według cen rynkowych podlega również złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości. Do jego wyceny NBP stosuje średnią cenę rynkową złota, która następnie podlega przeliczeniu na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości NBP nie rozróżnia efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje je łącznie jako różnice z wyceny kursowej.

Przyporządkowanie do poszczególnych poziomów aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych, które na 31.12.2017 i 31.12.2018 zostały wykazane w bilansie według wartości rynkowej, przedstawiono poniżej.

31.12.2017 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	307 350 022,7	0,0	0,0	307 350 022,7	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	650,3	0,0	650,3	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	13,6	0,0	13,6	P.10.1

31.12.2018 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	329 190 814,2	0,0	0,0	329 190 814,2	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	107,5	0,0	107,5	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	328,0	0,0	328,0	P.10.1

W latach 2017 i 2018 nie wystąpiły transfery pomiędzy poziomem 1 i 2.

NBP przeprowadza również gwarantowane transakcje giełdowe (bond futures). Transakcje te są wyceniane do cen rynkowych (poziom 1) i rozliczane na bazie dziennej (por. Nota 29).

9.2. Ryzyko operacyjne

Pojęcie ryzyka operacyjnego w NBP obejmuje możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych, w tym niezrealizowania zadań i negatywnego wpływu na reputację, wynikających z niedostosowania lub zawodności procesów i systemów wewnętrznych oraz ludzi lub zdarzeń zewnętrznych.

Ryzyko operacyjne w NBP dzieli się na 4 podkategorie: ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne i ryzyko technologiczne, w ramach którego rozróżnia się teleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. systemów informatycznych i telekomunikacyjnych, oprogramowania i sprzętu IT) oraz nieteleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. obiektów budowlanych i elementów wyposażenia ruchomego).

Do stosowanych w NBP mechanizmów ograniczania ryzyka należą w szczególności:

- regulacje zewnętrzne i wewnętrzne,
- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- stosowanie systemu limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),
- wprowadzenie kontroli dostępu oraz zabezpieczeń teleinformatycznych, fizycznych i elektronicznych,
- sporządzanie zapasowych kopii plików elektronicznych,

- sporządzanie planów awaryjnych i ewakuacyjnych, a także ćwiczenia i testy w ramach zapewnienia ciągłości działania NBP,
- ubezpieczenia,
- kontrola i audyt wewnętrzny.

W 2018 r. odbyło się 12 posiedzeń Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, na których podejmowano tematy związane głównie z bieżącymi zagadnieniami mającymi wpływ na poziom ryzyka operacyjnego w NBP, cyberbezpieczeństwem w NBP, planami ciągłości działania.

W ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności kontynuowano promowanie standardów ujętych w *Zasadach Etyki Pracowników Narodowego Banku Polskiego*.

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
/-/ Krzysztof Kruszewski

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Adam Glapiński
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Anna Trzecińska
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Andrzej Kaźmierczak
/-/ Ryszard Kokoszczyński
/-/ Paweł Samecki
/-/ Paweł Szałamacha

Warszawa, dnia 20.03.2019 r.